

Europa-
Kommissionen

VEJLEDNING FOR MODTAGERE AF STØTTE

*fra de europæiske struktur-
og investeringsfonde
og tilknyttede instrumenter*

Europe Direct er en tjeneste, der hjælper dig med at finde svar
på spørgsmål om EU.

Gratis telefonnummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Visse mobiltelefonselskaber tillader ikke adgang
til 00 800-numre eller opkræver gebyr for disse opkald.

Der findes flere oplysninger om EU på internettet (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2014

Billeder: Side 12: ©Fifteen Cornwall Apprenticeship Programme; side 23, 27, 29, 32, 35,
37, 41, 44, 47, 50, 51: ©Shutterstock

© Den Europæiske Union 2014

Gengivelse er tilladt med kildeangivelse.

Printed in Belgium

VEJLEDNING FOR MODTAGERE AF STØTTE

*fra de europæiske struktur-
og investeringsfonde
og tilknyttede instrumenter*

Indledning

Den Europæiske Unions (EU) flerårige finansielle ramme for 2014-20 giver mulighed for at gennemføre den nye generation af EU's udgiftsprogrammer fra 1. januar 2014.

[I forordning \(EU\) nr. 1303/2013](#) fastsættes fælles bestemmelser, der er gældende for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (**EFRU**), Den Europæiske Socialfond (**ESF**), Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (**ELFUL**) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (**EHFF**). Disse fonde fungerer under fælles rammer, der kaldes »**de europæiske struktur- og investeringsfonde**« eller »**ESIF**«. Forordningen fastlægger også de nødvendige bestemmelser for at sikre effektiviteten af ESIF og fondenes koordinering med hinanden og med andre EU-instrumenter.

I forordningens artikel 13 opfordres Kommissionen til at udarbejde vejledning til støttemodtagere om, hvordan man effektivt får adgang til og bruger ESIF, og hvordan komplementariteten med andre relevante EU-politikkers instrumenter kan udnyttes.

Udtrykket »støttemodtagere« dækker en bred offentlighed lige fra små og mellemstore virksomheder (SMV'er)¹ til store virksomheder og fra offentlige organer til ikkestatslige organisationer og civilsamfundsorganisationer. Disse støttemodtagere kan også være universiteter, studerende, forskere, landmænd eller fiskere.

De mulige midler og ansøgningsprocedurerne er lige så forskellige som støttemodtagerne. Der findes allerede specifik vejledning, og hver af Kommissionens generaldirektorater har leveret onlineoplysninger, der beskriver deres arbejde og finansieringsinstrumenter.

Denne vejledning for støttemodtagere er ikke en udtømmende liste over tilgængelige EU-fonde. Den bygger på den fælles strategiske ramme (bilag 1 til forordning (EU) nr. 1303/2013), der også indeholder grundlaget for bedre koordinering mellem ESIF og andre EU-instrumenter.

For hvert **tematiske mål**, der identificeres i ESIF-forordningen, har vejledningen en komplet oversigt over supplerende instrumenter, der er tilgængelige på EU-plan, med detaljerede informationskilder, eksempler på god praksis til kombineret af forskellige finansieringsstrømme samt en beskrivelse af relevante myndigheder og organer, som er involveret i forvaltningen af hvert instrument.

De links, der findes i dokumentet, vil gøre det muligt for potentielle støttemodtagere at finde vej i den labyrint af materiale, der findes online, og føre dem til de mest direkte og nyttige websteder og dokumenter. Der findes også en onlinetjekliste, som kan hjælpe potentielle støttemodtagere til at finde frem til de mest hensigtsmæssige finansieringskilder.

1 Ved »små og mellemstore virksomheder (SMV'er)« forstås en mikrovirksomhed eller en lille eller mellemstor virksomhed ifølge definitionen i Kommissionens anbefaling nr. 2003/361/EF, der:

- er involveret i en økonomisk aktivitet, uanset hvilken juridisk form den har
- har ansat mindre end 250 personer (udtrykt i årlige arbejdsenheder: »antal ansatte«)
- har en årlig omsætning, der ikke overstiger 50 mio. EUR, og/eller en samlet årlig balance, der ikke overstiger 43 mio EUR.

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion	6
2. De europæiske struktur- og investeringsfonde (ESIF)	8
2.1. Oversigt og generelle principper	8
2.2. ESIF's anvendelsesområde	9
2.3. Sund finansiel forvaltning	11
2.4. Opbygning af synergier mellem ESIF-fondene	11
3. Andre EU-fonde – oversigt.....	13
3.1. Horisont 2020	13
3.2. Connecting Europe-faciliteten (CEF).....	15
3.3. Programmet for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er (COSME)	16
3.4. Life.....	17
3.5. Et Kreativt Europa	18
3.6. Programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI).....	18
3.7. Erasmus+	19
3.8. EU's tredje sundhedsprogram	20
4. ESIF og andre EU-instrumenter efter tematisk mål	21
4.1. Tematisk mål 1: Styrkelse af forskning, teknologisk udvikling og innovation	22
4.2. Tematisk mål 2: Øget adgang til og anvendelse og kvalitet af it	26
4.3. Tematisk mål 3: Styrkelse af små og mellemstore virksomheders (SMV'ers) konkurrenceevne, af landbrugssektoren (for ELFUL) og af fiskeri- og akvakultursektoren (for EHFF)	28
4.4. Tematisk mål 4: Støtte til overgangen til en lavemissionsøkonomi i alle sektorer	31
4.5. Tematisk mål 5: Fremme af tilpasning til klimaforandringer og risikoforebyggelse og -styring.....	34
4.6. Tematisk mål 6: Bevarelse og beskyttelse af miljøet og fremme af ressourceeffektivitet	36
4.7. Tematisk mål 7: Fremme af bæredygtig transport og afskaffelse af flaskehalsproblemer i vigtige netværksinfrastrukturer	40
4.8. Tematisk mål 8: Fremme af bæredygtig beskæftigelse og kvalitetsbeskæftigelse og støtte til arbejdskraftens mobilitet	43
4.9. Tematisk mål 9: Fremme af social inklusion og bekæmpelse af fattigdom og forskelsbehandling	46
4.10. Tematisk mål 10: Investering i uddannelse og erhvervsuddannelse for at opnå kompetencer og livslang læring	49
4.11. Tematisk mål 11: Udvidelse af offentlige myndigheders og aktørers institutionelle kapacitet og effektiv offentlig forvaltning.	50
5. Andre nyttige oplysninger	53
5.1. Onlinetjekliste for støttemodtagere.....	53
5.2. EU-støttens synlighed	53
5.3. EU-støtte og chartret om grundlæggende rettigheder	53
6. Glossar	54

1. INTRODUKTION

Europa 2020 blev lanceret i 2010 og er EU's tiårsstrategi for beskæftigelse og vækst.

EU har fem [overordnede mål](#), som det ønsker at nå inden udgangen af 2020. Disse mål er på følgende områder:

- beskæftigelse
- forskning og udvikling
- klima/energi
- uddannelse
- social inklusion og nedbringelse af fattigdom.

Europa 2020-strategien understøttes af syv [»flagskibsinitiativer«](#). Disse initiativer hjælper EU og de nationale myndigheder med at øge deres indsats på områder, der understøtter Europa 2020-prioriteterne, og de omfatter innovation, den digitale økonomi, beskæftigelse, ungdom, industripolitik, fattigdom og ressourceeffektivitet.

EU lægger vægt på at skabe flere og bedre job. Det vil også arbejde for et socialt inklusivt samfund. Disse mål er centrale for [Europa 2020](#)-strategien² for at skabe intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i hele Europa.

Ved at støtte Europa 2020-strategien bidrager ESIF til at reducere forskellen i udviklingsniveau i regioner og på øer i hele EU. Og for at maksimere virkningen af ESIF er der skitseret 11 tematiske mål i forordningerne (artikel 9, forordning (EU) nr. 1303/2013).

Andre EU-instrumenter bidrager også til disse tematiske mål, og medlemsstaterne tilskyndes til at udnytte alle de tilgængelige finansieringsinstrumenter på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan.

2 Midtvejsrevisionen af Europa 2020-strategien pågår stadig, og den starter med en offentlig høring. Resultaterne af revisionen vil være tilgængelige i 2015 på webstedet for Europa 2020.

TEMATISKE MÅL

1. styrkelse af forskning, teknologisk udvikling og innovation
2. øget adgang til og anvendelse og kvalitet af ikt
3. styrkelse af SMV'ers konkurrenceevne, af landbrugssektoren (for ELFUL) og af fiskeri- og akvakultursektoren (for EHFF)
4. støtte til overgangen til en lavemissionsøkonomi i alle sektorer
5. fremme af tilpasning til klimaforandringer og risikoforebyggelse og -styring
6. bevarelse og beskyttelse af miljøet og fremme af ressourceeffektivitet
7. fremme af bæredygtig transport og afskaffelse af flaskehalsproblemer i vigtige netværksinfrastrukturer
8. fremme af bæredygtig beskæftigelse og kvalitetsbeskæftigelse og støtte til arbejdskraftens mobilitet
9. fremme af social inklusion og bekæmpelse af fattigdom og forskelsbehandling
10. investering i uddannelse og erhvervsuddannelse for at opnå kompetencer og livslang læring
11. udvidelse af offentlige myndigheders og aktørers institutionelle kapacitet og effektiv offentlig forvaltning.

Finansiell støtte kan være flere forskellige incitament, herunder tilskud, præmier, kontrakter, bistand, der skal tilbagebetales, og finansielle instrumenter³.

For de mulige modtagere af EU-støtte er processen for at få adgang til støtte for nylig blevet gjort meget enklere. Ændringerne omfatter:

- en enkelt refusionsats, der kaldes »ét projekt – én finansieringsats«
- en fast sats for indirekte omkostninger og andre muligheder for forenklede omkostninger
- en 90-dages betalingsfrist for støttemodtagere i samhørighedspolitikken
- elektronisk udveksling af data mellem støttemodtagere og forvaltningsmyndigheder planlagt til 2016 i alle EU-medlemsstater.

Over 75 % af EU's budget forvaltes af medlemslandene selv. Resten forvaltes centralt af Kommissionen, sommetider med støtte fra dens forvaltningsorganer.

3 EU-budgettets finansiering af tjeneste-, arbejds- og forsyningskontrakter (indkaldelser af tilbud) er ikke hovedemnet i denne vejledning. Der findes flere oplysninger om disse på Kommissions websted under [Offentlige kontrakter og finansiering](#).

2. DE EUROPÆISKE STRUKTUR- OG INVESTERINGSFONDE (ESIF)

2.1. Oversigt og generelle principper

ESIF forvaltes i fællesskab af Kommissionen og medlemsstaterne i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet. Princippet betyder, at EU ikke træffer foranstaltninger, medmindre det er mere effektivt end foranstaltninger, der træffes på nationalt, regionalt eller lokalt plan. Adgang til finansiering er betinget af forskellige kriterier for støtteberettigelse:

- **Tidsperiode:** Der er begrænsninger for den periode, hvor foranstaltningerne og udgifterne kan finde sted.
- **Anvendelsesområde for intervention:** Der er begrænsninger for de aktivitetstyper, der kan samfinansieres.
- **Omkostningskategorier:** Visse omkostningskategorier er udelukket.
- **Geografiske placeringer af foranstaltninger:** Kun bestemte placeringer er støtteberettigede.
- **Foranstaltningernes varighed:** Investeringer skal opretholdes i en minimumsperiode, efter at foranstaltningen er fuldført.
- **Typer støttemodtagere:** Kun bestemte virksomheder, organer og økonomiske aktører er støtteberettigede.

Medlemsstaterne skal udarbejde strategiske planer med deres investeringsprioriteter, som dækker de fem ESIF'er. De kaldes **partnerskabsaftaler (PA'er)**. Beskrivelser af de mål, som de agter at nå med de tilgængelige ressourcer i de nationale og/eller regionale **operationelle programmer (OP'er) (programmer til udvikling af landdistrikterne for ELFUL)**. OP'erne er udformet, så de fokuserer på de socioøkonomiske og miljømæssige udfordringer i det pågældende land eller den pågældende region. Medlemsstaterne skal koncentrere støtten, hvor der er mest behov for den, og hvor den får størst virkning, og de må ikke bruge alle de mulige støtte-

temaer og -modeller, der findes i forordningerne.

De **forvaltningsmyndigheder/nationale myndigheder**, som hver medlemsstat har udpeget, er ansvarlige for forvaltningen af selve programmerne. Sammen med overvågningsudvalgene⁴ har de ansvaret for at:

- udarbejde og anvende udvælgelsesprocedurer og kriterier for støtteberettigelse
- give oplysninger til potentielle støttemodtagere såsom projektets minimum- eller maksimumstørrelse, finansieringsplanen og tidsrammen
- sikre, at projekterne ligger inden for de pågældende fondes anvendelsesområde
- sørge for programmernes finansielle forvaltning og styring.

Ansøgninger om støtte sendes til den nationale eller regionale myndighed, der forvalter det relevante program. Før ansøgning om tilskud skal de potentielle støttemodtagere undersøge investeringsprioriteter, kriterier for støtteberettigelse og ansøgningsprocedure for programmerne i deres region og land. Kontaktoplysningerne for alle de relevante forvaltningsmyndigheder/nationale myndigheder findes via linksene herunder.

[EFRU/Samhørighedsfonden](#) – [ESF](#) – [ELFUL](#) – [EHFF](#)

4 Overvågningsudvalgene består normalt af kompetente regionale og lokale myndigheder, herunder kompetente offentlige myndigheder, økonomiske partnere og arbejdsmarkedets parter, relevante organer, der repræsenterer civilsamfundet, herunder miljøpartnere, ngo'er, organer, der er ansvarlige for at fremme social inklusion, kønligestilling og ikkediskrimination, i overensstemmelse med hver medlemsstats institutionelle og retlige rammer.

2.2. ESIF's anvendelsesområde

Forhandlinger mellem medlemsstaterne og Kommissionen afgør, hvad der kan finansieres af ESIF. Prioriteterne fastlægges i de nationale eller regionale flerårige programmer. I praksis kan medlemsstaterne vælge at lægge vægt på forskellige aktiviteter i forskellige regioner i EU. Støtteberettigelsen er derfor afhængig af programmets anvendelsesområde i hver region eller hvert land.

For at reducere forskellene mellem landenes udviklingsniveauer er målene for støtte under samhørighedspolitikken rettet mod de fattigste regioner og medlemsstater ⁵.

DEN EUROPÆISKE FOND FOR REGIONALUDVIKLING (EFRU)

EFRU har til formål at styrke økonomisk og social samhørighed i EU ved at rette op på skævhederne mellem regionerne.

EFRU vil bidrage til alle 11 tematiske mål. Men fonden vil afsætte størstedelen af sine ressourcer til ⁶:

- FoU – 39,9 mia. EUR
- SMV'er – 32,8 mia. EUR
- Lavemissionsøkonomi – 30,1 mia. EUR
- Transport- og energiinfrastruktur – 25,6 mia. EUR

EFRU støtter også grænseoverskridende, tværnationalt og interregionalt samarbejde i forbindelse med målet om europæisk territorialt samarbejde. Dette kan omfatte partnerskaber med EU's tilstødende tredjelande via programmer under

[det europæiske naboskabsinstrument](#) og [instrumentet til førtiltrædelsesbistand](#).

SAMHØRIGHEDSFONDEN (CF)

Samhørighedsfonden hjælper medlemsstater, hvis bruttonationalindkomst (BNI) pr. indbygger er under 90 % af gennemsnittet i EU ⁷. Målet er at reducere økonomiske og sociale forskelle og fremme bæredygtig udvikling.

Samhørighedsfonden støtter kun de tematiske mål 4, 5, 6 og 7. Dens planlagte finansieringsstruktur ⁸ er:

- Transport- og energinetinfrastrukturer – 33 mia. EUR
- Miljøbeskyttelse – 17,2 mia. EUR
- Lavemissionsøkonomi – 7 mia. EUR

DEN EUROPÆISKE SOCIALFOND (ESF)

ESF er EU's hovedinstrument til at skabe arbejdspladser, hjælpe borgerne med at få bedre job og sikre mere rimelige jobmuligheder for alle EU-borgere.

5 Der findes flere oplysninger på [kort over regioners støtteberettigelse](#).

6 Foreløbige beløb baseret på 28 partnerskabsaftaler, der er fremsendt til Kommissionen. De præcise beløb vil foreligge, når alle operationelle programmer er vedtaget.

7 Følgende medlemsstater er berettigede til støtte fra Samhørighedsfonden: Bulgarien, Cypern, Estland, Grækenland, Kroatien Letland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

8 Foreløbige beløb baseret på 28 partnerskabsaftaler, der er fremsendt til Kommissionen. De præcise beløb vil foreligge, når alle operationelle programmer er vedtaget.

ESF vil fokusere på et begrænset antal prioriteter for at opnå en reel virkning ved imødegåelsen af medlemsstaternes centrale udfordringer, som er:

- beskæftigelse – 30 mia. EUR
- uddannelse – 26 mia. EUR
- social inklusion – 21,3 mia. EUR
- institutionel kapacitet – 3,6 mia. EUR.

Sammen med særbevillingen på 3,2 mia. EUR til ungdomsbeskæftigelsesinitiativet betyder dette, at der investeres mere end 86 mia. EUR⁹ i unionsborgerne over de næste syv år.

DEN EUROPÆISKE LANDBRUGSFOND FOR UDVIKLING AF LANDDISTRIKTERNE (ELFUL)

EU's udviklingspolitik for landdistrikterne bidrager til, at EU's landdistrikter kan leve op til de forskellige udfordringer og muligheder, som de står over for i det 21. århundrede – økonomisk, miljømæssigt og socialt.

ELFUL er en finansieringsmekanisme under den fælles landbrugspolitik (FLP), og den har et budget på 95,57 mia. EUR. I overensstemmelse med Europa 2020-strategien og den overordnede fælles landbrugspolitik er udviklingspolitikken for landdistrikterne centreret omkring tre tværgående mål:

- landbrugets konkurrenceevne
- en bæredygtig forvaltning af naturressourcerne og foranstaltninger på klimaområdet
- landdistrikternes afbalancerede territoriale udvikling.

Med henblik på en effektiv forvaltning af udviklingspolitikken for landdistrikterne via programmer til udvikling af landdistrikterne understøttes disse tre mål af seks nøgleprioriteter:

- overførsel af viden og innovation inden for landbrug, skovbrug og landdistrikter
- styrkelse af konkurrenceevnen for alle typer landbrug og af bedrifternes levedygtighed
- fremme af fødevarekædens organisation og risikostyring inden for landbruget
- genoprettelse, bevarelse og udvidelse af økosystemer, der er afhængige af landbrug og skovbrug
- fremme af ressourceeffektivitet og støtte til overgangen til en klimarobust lavemissionsøkonomi i landbrugs-, fødevare- og skovbrugssektoren
- fremme af social inklusion, nedbringelse af fattigdom og økonomisk udvikling i landdistrikterne.

DEN EUROPÆISKE HAV- OG FISKE-RIFOND (EHFF)

Med et budget på 5,7 mia. EUR tilskynder EHFF til et bæredygtigt fiskeri og en bæredygtig akvakultur. Fonden vil forbedre indsamlingen af videnskabelige data og kontrol og håndhævelse inden for fiskeriet. Den vil også støtte jobskabelse og diversificering i fiskeriafhængige samfund og fremme gennemførelsen af den integrerede havpolitik.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

I nogle tilfælde kan ESIF bruges til at understøtte **finansielle instrumenter**, der medvirker til at realisere økonomisk bæredygtige investeringer. Finansielle instrumenter sigter mod at forbedre virkningsgraden af EU-investeringer ved at tiltrække flere ressourcer fra offentlige og private investorer.

9 Beløbet på 86 mia. EUR er højere end den ved lov krævede garanterede minimumsandel (dvs. 80 mia. EUR). Det er foreløbigt og baseret på de 28 partnerskabsaftaler, der er fremsendt til Kommissionen. De præcise beløb vil foreligge, når alle operationelle programmer er vedtaget.

Der findes en kort vejledning for forvaltningsmyndigheder på [Financial instruments in ESIF programmes 2014-2020](#).

► **Yderligere oplysninger:** Via disse links til hver fond er det muligt at få flere oplysninger om ESIF, og om hvordan man får adgang til støtte.

[EFRU og Samhørighedsfonden](#) – [ESF](#) – [ELFUL](#) – [EHFF](#)

2.3. Sund finansiel forvaltning

I perioden 2014-2020 tegner ESIF sig for over en tredjedel af EU's buget.

EU lægger vægt på at bekæmpe svig, korrupktion og alle andre ulovlige aktiviteter, der kan have indvirkning på EU's budget. De forvaltnings- og kontrolsystemer, som medlemsstaternes myndigheder har etableret, sigter mod at forebygge, opdage og udbedre uregelmæssigheder – herunder svig. Disse

myndigheder vil overvåge de risici for svig, der er knyttet til ESIF. Den risiko for skade på omdømme, der er forbundet med svig og korrupktion, tages også meget alvorligt på alle niveauer.

Enhver mistanke om svig skal indberettes til de relevante nationale myndigheder eller til Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) via [underretningssystemet for svig \(FNS\)](#).

2.4. Opbygning af synergier mellem ESIF-fondene

ESIF's akkumulerede virkning kan virkelig hjælpe de lokale økonomier. Faktisk er der flere forskellige projekter, der kreativt og med succes har anvendt forskellige investeringsformer fra forskellige ESIF-programmer.

UNDERVISNING AF KOMMENDE BERØMTE KOKKE

Det er lykkedes for den kendte kok Jamie Olivers restaurant »Fifteen Cornwall« i Cornwall, UK, at anvende både EFRU- og ESF-støtte til at kickstarte et erhvervs- og undervisningsprogram for lærlinge. Restauranten brugte afgørende ESF-støtte til at give ugunstigt stillede 16- til 24-årige mulighed for at få undervisning som kokke i et nationalt anerkendt lærlingeprogram. Den anmelderroste restaurant er også bygget med økonomisk støtte fra EFRU.

Siden maj 2006 har Fifteen Cornwall Apprenticeship Programme optaget mere end 140 lærlinge, hvoraf 70 % stadig fungerer som kok i dag. Hvert år investerer programmet også 1 million pund i den lokale økonomi via en politik om 70 % lokal oprindelse. Det har været afgørende for at skabe 80 job samt 86 lærepladser, der allerede er fuldendt.

ET INNOVATIVT FINANSIERINGSMIX FOR ÆLDREPLEJE I DE TYSKE LANDDISTRIKTER

I søområdet Mecklenburg blev regionens lokale leader-aktionsgruppe (LAG) bedt om at hjælpe med at skaffe støtte til at bygge en særlig bopæls catering til lokale borgere, der lider af demens. Målet var at give beboerne mulighed for at bo sammen med deres livsledsager i et sikkert og støttende miljø. En gammel tøjfabrik blev omdannet til Malchow Island-residensen for demenspleje, og projektinvesteringerne var med til at bevare denne bygning, som indeholder kulturarvsværdier for landdistriktet. Der blev anvendt en tværgående projektudviklingstilgang, og tre forskellige EU-finansieringskilder blev kombineret: ELFUL, ESF ogEFRU.

Flere oplysninger om [Malchow Island-projektet](#) og andre eksempler på ELFUL-forbindelser til andre EU-fonde.

Ovenstående casestudie viser, hvad der kan opnås med et [lokaludviklingsinitiativ styret af lokalsamfundet](#) (CLLD). Det er en tilgang, der vender den traditionelle »top-down«-udviklingspolitik på hovedet. Via lokaludvikling styret af lokalsamfundet får lokale borgere styringen og danner et lokalt partnerskab (en LAG), der udformer og gennemfører en integreret udviklingsstrategi.

Strategier med lokaludvikling styret af lokalsamfundet opstår ofte ud fra et lokalsamfunds konkrete problemer, bl.a. tilbagegang for de traditionelle industrier såsom fiskeri og landbrug, utilfredse unge, klimaforandringer eller dårlige boliger og tjenesteydelser. Lokaludvikling styret af lokalsamfundet gør det muligt at betragte og behandle spørgsmål i deres lokale kontekst og samtidig føre alle relevante politikere og aktører sammen.

Strategien er udformet til at bygge på lokalsamfundets sociale, miljømæssige og økonomiske styrker frem for blot at betale det penge for at løse dets problemer. Partnerskabet modtager langsigtet støtte – og bestemmer selv, hvordan den bruges.

Selvom tilgangen med lokaludvikling styret af lokalsamfundet oprindeligt blev udviklet i landdistrikterne via støtte fra ELFUL og blev anvendt inden for fiskeri og kystområder med støtte fra EFF¹⁰/EHFF, er der nu mulighed for at udvide den til områder, der normalt håndteres af ESF ogEFRU.

I medlemsstaternes partnerskabsaftale skal de angive, hvilke fonde de vil bruge til lokaludvikling styret af lokalsamfundet, hvorfor de bruger disse fonde, på hvilke områder de skal anvendes, og hvordan fondene vil samarbejde.

En anden interessant måde, hvorpå fondene under ESIF kan føres sammen, er via en tilgang med **integreret territorial investering (ITI)**, hvor en byudviklingsstrategi kræver en integreret tilgang, der omfatter investeringer fra ESF, EFRU eller Samhørighedsfonden, som kan suppleres med ELFUL eller EHFF.

10 Den Europæiske Fiskerifond for perioden 2007-2013.

3. ANDRE EU-FONDE – OVERSIGT

I dette afsnit behandles kun EU-fonde med gode muligheder for synergier med ESIF. De fleste af dem vedrører mere end et tematisk mål. De fleste andre EU-fonde forvaltes centralt og tildeles via indkaldelser af forslag.

3.1. Horisont 2020

[Horisont 2020](#) er EU's rammeprogram for forskning og innovation. Det støtter udviklingen af aktiviteter fra idé til marked med fokus på gode projekter, uanset geografisk placering. Det er opdelt i tre søjler, som svarer til hovedprioriteterne:

- videnskabelig topkvalitet
- industrielt lederskab
- samfundsmæssige udfordringer.

Søjlen **Videnskabelig topkvalitet** støtter videnskab i verdensklasse i Europa ved at udvikle, tiltrække og fastholde forskningstalenter og støtte udviklingen af de bedste forskningsinfrastrukturer.

Samlet støtte i 2014-2020	Mio. EUR
Det Europæiske Forskningsråd (EFR) Frontlinjeforskning udført af de bedste individuelle team	13 095
Fremtidige og nye teknologier Forsknings samarbejde for at åbne nye innovationsområder	2 696
Marie Skłodowska-Curie-aktioner (MSCA) Muligheder for uddannelses- og karriereudvikling	6 162
Forskningsinfrastrukturer (herunder e-infrastruktur) Sikring af adgang til faciliteter i verdensklasse	2 488

Søjlen **Industrielt lederskab** støtter nøgleteknologier såsom mikroelektronik og avanceret produktion på tværs af eksisterende og nye sektorer. Den har også

til formål at tiltrække mere private investeringer i forskning og innovation og støtte innovative SMV'er i Europa.

Samlet støtte i 2014-2020	Mio. EUR
Lederskab inden for støtte- og industriteknologi (LEIT) (ikt, nanoteknologier, materialer, bioteknologi, produktion og rumteknologi)	13 557
Adgang til risikovillig kapital Mobilisering af privat finansiering og risikovillig kapital	2 842
Innovation i SMV'er Fremme af alle former for innovation i alle typer SMV'er	616

Samfundsmæssige udfordringer støtter forskning og innovation på områder såsom klima, miljø og transport, der påvirker borgerne og samfundet generelt.

Denne søjle har til formål at støtte udviklingen af banebrydende løsninger fra tværfagligt samarbejde, der omfatter samfundsvidenskab og humaniora.

Samlet støtte i 2014-2020	Mio. EUR
Sundhed, demografisk udvikling og trivsel	7 472
Fødevarerikkerhed, bæredygtigt landbrug og skovbrug, havforskning, maritim forskning og forskning i indre vandveje og bioøkonomi	3 851
Sikker, ren og effektiv energi	5 931
Intelligent, grøn og integreret transport	6 339
Klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råvareforsyning	3 081
Rummelige, innovative og reflekterende samfund	1 310
Sikre samfund	1 695

Ud over de tre søjler, der er skitseret ovenfor, er der også defineret to specifikke mål under Horisont 2020.

Samlet støtte i 2014-2020	Mio. EUR
Specifikt mål: udbredelse af kvalitet og udvidelse af deltagerkredsen	816
Samlet støtte i 2014-2020	Mio. EUR
Specifikt mål: videnskab med og for samfundet	462

HVORDAN FUNGERER HORISONT 2020?

Kommissionen udvælger projekter efter **indkaldelser af forslag** med hjælp fra uafhængige evalueringsekspertter¹¹. Projektidéer skal indsendes inden en bestemt frist, overholde klart definerede temaer og have den påkrævede partnerskabsstruktur, der normalt er tværnational.

Efter fristens udløb undersøges alle forslag i forbindelse med en indkaldelse grundigt for at fastslå deres støtteberettigelse og vurdere deres kvalitet. De bedste projektforslag tildeles støtte, hvis de ligger inden for grænserne af det samlede budget.

Horisont 2020 er åben for enhver juridisk enhed eller international organisation. Ansøgerne skal overholde betingelserne i [forordning \(EU\) nr. 1290/2013](#) samt eventuelle specifikke betingelser, der er fastsat i det relevante flerårige eller årlige arbejdsprogram.

¹¹ Flere oplysninger om [rekruttering af eksperter](#) og [hvordan de evaluerer projekter](#).

Princippet om mindst tre lande har forrang¹², men der er også adgang til støtte til individuelle virksomheders forskere.

► Nyttige links

Deltagerportalen blev oprettet som en internetportal for ansøgere til EU's forsknings- og innovationsprogrammer. Den indeholder forskellige tjenester, der kan hjælpe potentielle støttemodtagere med at sikre finansiering. Ansøgerne opfor-

12 Tre juridiske enheder skal være samlet under en konsortieaftale. De skal alle tre være etableret i forskellige medlemsstater eller tilknyttede lande. Alle tre juridiske enheder skal være uafhængige af hinanden.

dres til at lade sig [registrere](#) på [portalen](#) for at kunne udnytte disse tjenester fuldt ud. Deltagerportalen indeholder også [onlinevejledningen for Horisont 2020](#), hvor der findes flere oplysninger om udvælgelsesprocessen.

Et netværk af [nationale kontaktpunkter \(NKP'er\)](#) yder vejledning, praktiske oplysninger og hjælp til alle aspekter af Horisont 2020. NKP'er er nationale strukturer, der er oprettet og finansieret af regeringerne i EU's 28 medlemsstater. NKP'er giver individualiseret støtte på ansøgernes eget sprog.

► **Få flere oplysninger om** dit [interesseområde under Horisont 2020](#).

3.2. Connecting Europe-faciliteten (CEF)

Connecting Europe-faciliteten finansierer projekter, der udfylder manglerne i Europas struktur for energi, transport og digital teknologi. Den gør også Europas økonomi grønnere ved at fremme renere transportformer, hurtige bredbåndsforbindelser og lette brugen af vedvarende energi i overensstemmelse med Europa 2020-strategien. CEF samler den offentlige (EU) finansiering med henblik på at mobilisere yderligere private finansieringskilder og innovative finansielle instrumenter såsom garantistillelser og projektobligationer for at opnå maksimal udnyttelse.

CEF er opdelt i tre sektorer:

- **CEF Transport,**
- **CEF Energi,**
- **CEF Telekommunikation.**

Der findes to former for økonomisk støtte fra CEF:

- [tilskud](#), som er investeringer fra EU-budgettet, der ikke skal tilbagebetales,
- [bidrag til innovative finansielle instrumenter](#) såsom [Margueritefonden](#), [lånegarantien for TEN-transport](#) og [initiativet med projektobligationer](#).

Støttemodtagerne er en eller flere medlemsstater eller, efter aftale med den eller de pågældende medlemsstater, andre organer. Hvis det skønnes hensigtsmæssigt, kan tredjelande og enheder, der er etableret i tredjelande, deltage i foranstaltninger, som bidrager til projekter af fælles interesse.

CEF forvaltes centralt af Kommissionen med hjælp fra [Forvaltningsorganet for Innovation og Netværk \(INEA\)](#). Dens investeringer finder sted via årlige og flerårige arbejdsprogrammer, der angiver prioriteringerne og den samlede finansielle støtte, som bevilges.

I [forordningen om Connecting Europe-faciliteten](#) fastsættes reglerne for tildeling af EU-støtte, prioriterede projekter og maksimumsgrænserne for EU-medfinansiering pr. projekttype. Den indeholder også en liste over projekter, hvor de fleste CEF-investeringer placeres.

CEF TRANSPORT

Budget: 26,25 mia. EUR til medfinansiering af TEN-T-projekter såsom afskaffelse af flaskehalsproblemer, forbedring af interoperabiliteten for jernbaner, forbedring af grænseoverskridende områder og overgang til innovative kulstoffattige og energieffektive transportteknologier.

► **Flere oplysninger om [CEF Transport](#).**

CEF ENERGI

Budget: 5,85 mia. EUR til projekter angående den centrale transeuropæiske energiinfrastruktur mellem 2014 og 2020.

► **Flere oplysninger om [CEF Energi](#).**

CEF TELEKOMMUNIKATION

Budget: 1,14 mia. EUR, hvoraf 170 mio. EUR er til bredbåndsaktiviteter, mens 970 mio. EUR er afsat til digitaltjenesteinfrastruktur (DSI).

► **Flere oplysninger om [CEF Telekommunikation](#).**

3.3. Programmet for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er (COSME)

COSME er EU's program for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Det løber fra 2014 til 2020 og har et budget på 2,3 mia. EUR. Det støtter SMV'er på fire områder:

- adgang til finansiering
- adgang til markeder
- støtte til iværksættere
- bedre betingelser for virksomhedsetablering og vækst.

ADGANG TIL FINANSIERING

- **Lånegarantifaciliteten (LGF):** Når risikoen deles, giver COSME-garantierne de finansielle formidlere mulighed for at låne til flere SMV'er.
- **Egenkapitalfaciliteten for vækst (EFG):** COSME-budgettet investeres også i fonde, der yder risikovillig kapital og mezzaninfinansiering til SMV'er – især dem, som arbejder på tværs af grænser.

Både LGF- og EFG-instrumentet forvaltes af Den Europæiske Investeringsfond (EIF).

Finansielle institutioner kan ansøge ved at downloade ansøgningsdokumenter fra EIF-webstedet.

- [LGF](#)-dokumenter.
- [EFG](#)-dokumenter.

► **Flere oplysninger om [EIF's finansielle partnerformidlere](#).**

► **Flere oplysninger om [adgang til tilgængelig finansiering under andre EU-initiativer](#).**

ADGANG TIL MARKEDER

Alle virksomheder har adgang til tjenesteydelserne i **Enterprise Europe-netværket** og kan kontakte deres lokale kontaktpunkt og/eller forretningspartner. Med over 600 partnerorganisationer i 54 lande har netværket kapacitet til at række ud til mere end to millioner SMV'er.

► **Din nærmeste partner kan findes på [netværkets websted](#).**

De tjenesteydelser, der tilbydes, omfatter:

- oplysninger om EU-lovgivning og EU-programmer
- hjælp til at finde en forretningspartner i udlandet
- rådgivning om, hvordan man får adgang til finansiering
- støtte til innovation og teknologioverførsel
- indhentelse af SMV'ers syn på EU-lovgivning.

STØTTE TIL IVÆRKSÆTTERE

Der er gennemført forskellige initiativer for at tilbyde [støtte til iværksættere](#), herunder:

- uddannelse i iværksætteri
- forbedring af erhvervs klimaet, så iværksættere kan vokse og blomstre
- mentorordninger og inddragelse af specifikke grupper.

Netværk, der allerede støttes af Kommissionen, omfatter:

- [EU-mentornetværket for kvindelige iværksættere](#)

3.4. Life

[Life](#) er det eneste EU-instrument med fokus på miljø og klimaforandringer. Med et budget på 3,4 mia. EUR er det generelle mål med Life at bidrage til udviklingen af EU's politik og lovgivning for miljø og klima. Life-programmet forvaltes af Kommissionen med hjælp fra Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder (EASME). Ansøgninger om støtte kan udfyldes online via et [e-forslag](#). Men integrerede projekter skal indsendes som papirudskrift.

Integrerede projekter har til formål at gennemføre planer eller strategier for

- [Erasmus for unge iværksættere](#)

BEDRE BETINGELSER FOR VIRKSOMHEDSETABLERING OG VÆKST

På mange områder af SMV-politikken samarbejder Kommissionen tæt med medlemsstaterne for at identificere og udveksle eksempler på god praksis. I mange år var denne proces forankret i [det europæiske charter for små virksomheder](#). Denne proces er udvidet under prioriteterne i »[Small Business Act for Europa](#)«, og der findes en [database med eksempler på god praksis](#) på webstedet for »Small Business Act«.

► Nyttige links

[Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder \(EASME\)](#) blev etableret af Kommissionen for at forvalte flere forskellige EU-programmer, herunder COSME.

Der er adgang til offentliggjorte udbud og indkaldelser af forslag vedrørende COSME på [deltagerportalen](#).

natur, vand, affald og luft over et stort geografisk område. Supplerende finansiering for integrerede Life-projekter kan komme fra en hvilken som helst kilde.

Det flerårige [Life-arbejdsprogram for 2014-2017](#) fastlægger rammerne for de næste fire år. Og for første gang vil Life-projektstøtte ud over tilskud også blive ydet via innovative finansielle instrumenter, herunder pilotinstrumentet Finansieringsfacilitet for naturkapital (NCFE), der hører under projektområdet Natur og biodiversitet og vil hjælpe med at finansiere biodiversitetsprojekter.

3.5. Et Kreativt Europa

[Et Kreativt Europa](#) støtter de kulturelle og kreative sektorer og har et samlet budget på omkring 1,54 mia. EUR. Programmet hjælper begge sektorer med at gribe den digitale tidsalders og globaliserings muligheder. Det giver dem også mulighed for at bidrage til Europa 2020-målene om bæredygtig vækst, job og social samhørighed. Som noget afgørende åbner det for nye internationale muligheder, markeder og grupper for disse sektorer.

Programmet består af:

- Delprogrammet Media, der har fokus på de audiovisuelle kreative og kulturelle sektorer.
- Kulturdelprogrammet for de ikke-audiovisuelle kreative og kulturelle sektorer.

- Et tværfagligt delprogram, der omfatter en lånegarantifacilitet på 121 mio. EUR til den kreative og kulturelle sektor, som giver relevante SMV'er mulighed for at få adgang til støtte.

Ansøgninger fra enkeltpersoner accepteres ikke. Men omkring 250 000 enkeltpersoner vil nyde godt af støtte via selve projekterne. Der findes flere oplysninger om disse muligheder på webstedet for [Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur](#).

Der er etableret [kontorer for Et Kreativt Europa](#) i alle medlemsstater for at yde støtte og vejledning til ansøgere.

3.6. Programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI)

EU-programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI) er et finansieringsinstrument til fremme af bæredygtig kvalitetsbeskæftigelse, der garanterer tilstrækkelig social beskyttelse, bekæmpelse af social udstødelse og fattigdom og forbedring af arbejdsforhold. Dets samlede budget er på 919 mio. EUR.

EaSI omfatter tre akser:

- modernisering af beskæftigelses- og socialpolitik via [aksen PROGRESS](#)
- jobmobilitet via [aksen EURES](#)
- adgang til mikrofinansiering og socialt iværksætteri via [aksen Mikrofinansiering og Socialt Iværksætteri](#).

Aksen PROGRESS (61 % af budgettet) hjælper medlemsstater med at forbedre politikken på tre områder:

- [beskæftigelse](#), især for at bekæmpe ungdomsarbejdsløshed

- [social beskyttelse, social inklusion](#) og nedbringelse og forebyggelse af [fattigdom](#)
- [arbejdsforhold](#).

Specifikt vil aksen PROGRESS:

- udvikle og formidle komparativ analytisk viden af høj kvalitet
- tilskynde til effektiv og inklusiv informationsudveksling, gensidig læring og dialog
- yde økonomisk støtte til at teste [innovationer inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken](#)
- give organisationer økonomisk støtte til at udvikle EU-instrumenter og -politikker.

Støttemodtagerne kan være:

- offentlige og private organer
- arbejdsformidlinger
- specialistorganer i henhold til EU-lovgivningen

- ikkestatslige organisationer
- højere uddannelsesinstitutioner og forskningsinstitutioner
- eksperter i evalueringer og konsekvensanalyser
- nationale statistiske kontorer
- medier.
- Aksen Eures (18 % af budgettet) har til formål at styrke [Eures](#), som er et europæisk jobmobilitetsnetværk, der leverer oplysninger, vejledning og rekrutteringstjenester til arbejdsgivere og arbejdssøgende. Den dækker følgende områder:
 - gennemsigtighed i ledige stillinger
 - jobansøgninger
 - udvikling af tjenester til rekrutteringsprocessen
 - grænseoverskridende partnerskaber.

Støttemodtagerne omfatter nationale, regionale og lokale myndigheder og arbejdsformidlinger.

Aksen Mikrofinansiering og Socialt Iværksætteri (21 % af budgettet) støtter:

- mikrokredit og mikrolån til sårbare grupper og mikrovirksomheder
- socialt iværksætteri.

Støttemodtagerne er offentlige og private organer, der yder mikrokredit til enkeltpersoner og mikrovirksomheder. Der tilbydes også finansiering til sociale virksomheder i relevante lande.

► **Der findes flere oplysninger** på webstedet for [EaSI](#).

3.7. Erasmus+

Programmet **Erasmus+** støtter uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdoms- og sportinitiativer i perioden 2014-2020. Det giver mulighed for, at over 4 millioner europæere kan studere, opnå praktikophold, få arbejds erfaring eller arbejde frivilligt i udlandet. Inden for sport finansierer programmet f.eks. græsrodsprojekter og behandler grænseoverskridende spørgsmål såsom aftalt spil, doping, vold og racisme. Det samlede budget for 2014-2020 er 14,7 mia. EUR.

Målene for programmet Erasmus+ inden for uddannelse og erhvervsuddannelse er at:

- forbedre centrale kompetencer og færdigheder til arbejdsmarkedet
- indføre kvalitetsforbedringer, innovationsekspertise og internationalisering i uddannelsesinstitutioner
- øge bevidstheden om et europæisk område for livslang læring og modernisere uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne.

For at gennemføre disse specifikke mål er der etableret tre nøgleaktioner (KA'er).

- **KA1** tilbyder støtte til tværnational mobilitet for at hæve niveauet for relevante kvalifikationer på arbejdsmarkedet og for at øge erhvervsudøveres kvalifikationer, så de passer til de individuelle undervisningsmodtageres behov.
- **KA2** fokuserer på tværnationale partnerskaber inden for uddannelses- og ungdomsinstitutioner samt virksomheder, offentlige myndigheder og civilsamfundsorganisationer i forskellige økonomiske og sociale sektorer.
- Støtte til politiske reformer ydes under **KA3** via videnudvikling, åbenheds- og anerkendelsesværktøjer, politiske eksperimenter og støtte til forskellige aktørorganisationer.

► **Der findes flere oplysninger** på webstedet for [Erasmus+](#).

3.8. EU's tredje sundhedsprogram

[EU's sundhedsprogram](#) sikrer, at menneskers sundhed beskyttes som en del af alle EU's politikker, og det samarbejder med medlemsstaterne for at støtte dem i at forbedre folkesundheden og forebygge sygdomme hos mennesker og risici for fysisk og mental sundhed. Programmet bidrager til de intelligente og inklusive mål under Europa 2020-strategien.

EU's sundhedsprogram søger at:

- fremme sundhed, forebygge sygdomme og skabe miljøer, der fremmer en sund livsstil
- beskytte borgerne mod alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler
- bidrage til innovative, effektive og bæredygtige sundhedssystemer
- indføre adgang til bedre og mere sikre sundhedsydelser.

[EU's sundhedsprogram](#) gennemføres via årlige arbejdsplaner, der fastsætter prioritetsområder og støttekriterier. Det samlede budget for EU's tredje sundhedsprogram er 449,4 mio. EUR. Delta-gelsen er åben for en lang række organisationer, herunder forskningsinstitutter og universiteter, offentlige myndigheder, ngo'er og private virksomheder.

Midlerne under EU's sundhedsprogram 2014-2020 og ESIF 2014-2020 kan bruges sammen til at reducere uligheder på sundhedsområdet på følgende områder:

- lette adgangen til bedre og mere sikre sundhedsydelser
- fremme innovation inden for sundhedsforskning og sundhedssystemer
- fremme innovationen inden for offentlige sundhedstiltag og sundhedsydelser
- udvikle forskningsværktøjer til at forbedre kvalitet og omkostningseffektivitet såsom medicinsk teknologivurdering (MTV)
- støtte og fremme samarbejde mellem medlemsstater
- øge adgangen til grænseoverskridende lægebehandling og -ekspertise
- støtte og uddannelse til arbejdsstyrken i sundhedssektoren
- fremme sundhed, forebygge sygdomme og fremme sunde miljøer
- aktiv og sund aldring
- sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
- bedre beredskab og kapacitet i sundhedsmæssige krisesituationer og over for alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler
- systemer med information og viden om sundhed
- e-sundhedssystemer og -kapaciteter.

4. ESIF OG ANDRE EU-INSTRUMENTER EFTER TEMATISK MÅL

Følgende generelle principper finder anvendelse på finansiering af projekter:

- **Medfinansieringsregel:** EU finansierer kun projektet delvist. Derfor skal både ansøgeren og partnerne have deres egne eller en tredjeparts økonomiske ressourcer, der bidrager til projektets omkostninger.
- **Nonprofit-regel:** Tilskuddet må ikke resultere i, at der skabes en fortjeneste. Hvis et projekt skaber fortjeneste, udføres der en finansiel mangelanalyse for at vurdere behovet for og det mulige tilskudsbeløb.
- **Regel om, at der ikke kan ydes tilskud med tilbagevirkende kraft:** Medfinansiering er kun mulig for omkostninger, der er afholdt efter den startdato for projektet, som er fastsat i tilskudsaftalen.
- **Regel om ikkekumulativ tildeling:** Kun ét tilskud er tilladt pr. støttemodtager.

Alle projekter skal:

- tilvejebringe merværdi på EU-plan
- være innovative og foreslå originale løsninger og metoder
- fokusere på europæiske prioriteter og politikker.

Princippet om ikkekumulativ tildeling finder kun anvendelse på EU-tilskud, der ydes til den samme foranstaltning og den samme støttemodtager under en hvilken som helst type forvaltning. Det er derfor muligt at **kombinere midlerne fra ESIF med andre EU-instrumenter**. Men princippet om ikkekumulativ tildeling gælder ikke for midler fra Horisont 2020 og ESIF, der kan tildeles samme projekt og samme støttemodtager.

Det er **ikke tilladt at erstatte** national/regional eller privat medfinansiering til EU-projekter/-programmer under Kommissionens direkte forvaltning med ESIF (og omvendt).

Regel om ingen dobbeltfinansiering: De samme omkostninger må under ingen omstændigheder finansieres to gange under et budget.

ESIF fungerer hovedsageligt på nationalt og regionalt plan med et vist spillerum for tværterritoriale aktiviteter. Horisont 2020 og andre EU-programmer og -instrumenter forvaltes normalt centralt og dækker ofte tværnationale projekter. Det betyder, at den samme støttemodtager kan ansøge om forskellige finansieringskilder til uafhængige eller supplerende aktiviteter. Ansøgningerne bedømmes på baggrund af deres egne kvaliteter i henhold til reglerne for hver finansieringskilde.

I følgende afsnit skitseres mulighederne for synergier og komplementariteter efter tematisk mål både mellem de fem fonde under ESIF og mellem ESIF og andre EU-finansieringsinstrumenter.

4.1. Tematisk mål 1: Styrkelse af forskning, teknologisk udvikling og innovation

EU's forsknings- og innovationspolitikker indtil 2020 er skitseret i flagskibsinitiativet [»Innovation i EU«](#) i Europa 2020-strategien. De omfatter fem europæiske innovationspartnerskaber på de intelligente, sociale og miljømæssige områder. Initiativet omfatter også hele innovationscyklussen fra forskning til kommerialisering.

Medlemsstaterne skal udarbejde nationale og/eller regionale [»strategier for intelligent specialisering«](#) ved at inddrage nationale eller regionale forvaltningsmyndigheder og aktører såsom universiteter og andre højere læreanstalter, erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter i en proces, hvor potentialet for iværksættere udforskes.

Strategier for intelligent specialisering omfatter:

- Forudgående foranstaltninger, der skal forberede regionale forsknings- og innovationsdeltagere til Horisont 2020.
- Efterfølgende foranstaltninger, der skal udnytte forsknings- og innovationsresultater fra Horisont 2020 og foregående programmer med særlig vægt på at oprette et innovationsvenligt miljø for industri og erhvervsliv, herunder SMV'er.

Det er vigtigt at identificere fælles finansieringsmuligheder for forsknings- og innovationsinfrastrukturer, fremme internationalt samarbejde, gennemføre peerevalueringer og indføre udveksling af god praksis samt undervisning i regionerne.

TEMATISK MÅL 1 OG ESIF

EFRU udvider infrastrukturer og kapaciteter til forskning og innovation for at udvikle og fremme ekspertisecentre og erhvervsinvesteringer i forskning og innovation. EFRU udvikler også forbindelser mellem virksomheder, forsknings- og innovationscentre og sektoren for videregående uddannelse med henblik på at øge investeringer i:

- produkt- og tjenesteudvikling
- teknologioverførsel
- social innovation
- økoinnovation
- public service-applikationer
- stimulering af efterspørgsel
- netværkssamarbejde
- klynger og åben innovation ved hjælp af intelligent specialisering.

Der er også taget højde for investering i pilotlinjer, hurtige produktvalideringsforanstaltninger, avanceret produktionskapacitet og første produktion og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder.

Mulige forsknings- og innovationsprojekter bedømmes ud fra sandsynligheden for, at de kan bidrage til den økonomiske udvikling i medlemsstaten eller regionen samt deres videnskabelige eller teknologiske kvaliteter.

ESF støtter videregående uddannelse, uddannelse af forskere, netværksaktiviteter og partnerskaber mellem videregående uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutter og virksomheder.

ELFUL styrker forbindelserne mellem landbrug, fødevarerproduktion, skovbrug og forskning og innovation, videnoverførsel og investeringer i nye teknologier, forarbejdning og markedsføring. Det europæiske innovationspartnerskab for

landbrugets produktivitet og bæredygtighed spiller også en fremtrædende rolle, idet det søger at skabe nye og innovative metoder inden for landbrug. ELFUL støtter den teknologiske udvikling af produkter, metoder og teknikker i landbrugs-, landbrugsfødevarer- og skovbrugssektorerne. Den finansierer nye klynger og netværk, aktiviteter mellem forskningscentre og innovative virksomheder samt teknologisk og anvendt forskning.

TEMATISK MÅL 1 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Der findes ofte tilgængelig finansiering til en forskningsorganisation eller -virksomhed under ESIF til at foretage de første foreløbige forskningskridt eller til at udvikle innovative teknologier eller produkter. Betingelserne for at bevilge denne støtte er normalt fleksible, især i de mindst udviklede regioner. Dette giver de pågældende forskningsorganisationer eller -virksomheder mulighed for at vokse, indtil de kan træde ind i det mere konkurrenceprægede miljø i Horisont 2020.

Såfremt der under et Horisont 2020-projekt er brug for støtte, for at aktiviteten kan fortsætte eller for at bringe en innovationsidé ud på markedet, vil dette måske ikke være muligt i betragtning af processens meget konkurrenceprægede karakter. I denne situation kan ESIF levere den nødvendige finansiering, så disse idéer kan realiseres.

Det er tilladt at finansiere det samme projekt via flere tilskud fra Horisont 2020 og ESIF, men det er underlagt kravet om, at der ikke må ske dobbeltfinansiering, da Horisont 2020 og ESIF ikke må dække samme post.

Retten til at kombinere ESIF og Horisont 2020 fjerner ikke forpligtelsen til at yde den nødvendige nationale/regionale/private medfinansiering.

EN TYSK VIDENSKABSPARK, DER ER FYLDT MED IDÉER (FINALIST VED REGIOSTARS-PRISOVERRÆKKELSERNE 2009)

Videnskabsparken blev grundlagt i midten af 1990'erne ved Golm i udkanten af Potsdam, og den er vokset og blevet til det største og vigtigste forskningscenter i Brandenburg. I videnskabsparken findes tre Max Planck-institutter, to Fraunhofer Gesellschaft-institutter, et virksomhedsinkubationscenter med navnet GO:IN og mange andre innovative virksomheder.

GO:IN blev grundlagt i 2007 og skaber ideelle opstartsbetingelser for iværksættere. Centeret tilbyder tjenesteydelser såsom konferencelokaler og -faciliteter, markedsføringsløsninger og coachingekspertise. Mere end 1 300 videnskabsfolk arbejder i parken, der har modtaget et EFRU-bidrag på 74,3 mio. EUR. Siden oprettelsen har mange fælles forskningsprojekter modtaget støtte under forskellige EU-finansierede forskningsrammeprogrammer.

► **Der findes flere oplysninger på [Wissenschaftspark Potsdam-Golm](#).**

ET BÆREDYGTIGT EUROPÆISK HAVOBSERVATIONS- OG HAVDATANETVÆRK

Alle EU's forskningsrammeprogrammer har udviklet værktøjer til øget styring og distribution af havdata. De danner grundlaget for et bæredygtigt europæisk havobservations- og havdatanetværk (EMODnet), der støttes af EHFF-komponenten under direkte forvaltning. Netværkets mål er at udvikle en havdata- og havvidenbase af høj kvalitet, der kan bruges af forskellige parter, så der undgås overlappning af indsatserne.

► **Der findes flere oplysninger på [EMODnet](#).**

OPRETTELSE AF KLYNGER I HELE EUROPA

Forbundne klynger i Europa (CLOE) startede som et INTERREG-projekt, der hjalp syv regioner med at udveksle erfaringer og oplysninger om, hvordan klynger kan forvaltes og udvikles. Klynger er netværk af kompatible eller konkurrencemæssige forbundne virksomheder, der arbejder sammen for at styrke en branche i et bestemt område.

De tværnationale kontakter mellem klyngerne fortsatte efter projektets afslutning, og det blev starten på mange aktiviteter finansieret under det syvende forskningsrammeprogram (FP7) og CIP, der var forløber for COSME.

► **Der findes flere oplysninger på [CLOE](#).**

SAMARBEJDE GIVER ET LØFT TIL FORSKNINGSFINANSIERING

Den regionale koordineringskommission for Portos nordlige region (CCDRN), der forvalter strukturfondene (EFRU og ESF), indledte en indkaldelse af forslag for at støtte projekter, som er designet til at øge samarbejdet mellem universiteter og den lokale industri i regionen. Et af projektets mål var at hjælpe lokale aktører med at ansøge om støtte under FP7.

Et succesrigt projekt indsendt af Porto Universitet med navnet I-CITY fokuserede på at fremme menneskelige ressourcer og uddannelsesaktiviteter og supplerer projektet »Future Cities«, hvis mål var at forbedre udstyr, infrastruktur og international udveksling. Dette samarbejde mellem de to projekter betød, at universitetet kunne ansætte flere forskere, end det ville være muligt med støtte kun fra FP7. Projekterne arbejdede sammen, og det øgede deres muligheder for at implementere og drive prøvebænke, som blev brugt til at måle forskningsresultater under Future Cities.

Den regionale koordineringskommission gav synlighed til kompetencecenteret for Future Cities, og det hjalp med at tiltrække flere industrielle partnere og samle støtte fra kommuner og lokalsamfund. Denne type politisk støtte, der blev indført med strukturfondene, var vigtig for at nå projektets mål.

Da Porto Universitet havde modtaget støtten fra FP7, blev det også tydeligt, at dets forskningspotentialer ville få stor international og økonomisk virkning.

Dette motiverede den regionale koordineringskommission til at medtage resultaterne i sit strategidokument om intelligent specialisering, der blev præsenteret for Kommissionen for programmeringsperioden 2014-2020.

► [Flere oplysninger om disse fælles initiativer.](#)

[Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi](#) (EIT) har til formål at forbedre Europas innovationsevne. EIT har et budget på 2,7 mia. EUR som en del af Horisont 2020 og yder støtte til **videns- og innovationsfællesskaber (VIF)**.

Et VIF er et meget autonomt partnerskab mellem videregående uddannelsesinstitutioner på højt niveau, forskningsorganisationer, virksomheder og andre aktører, der er involveret i innovationsprocessen.

VIF'er udfører en lang række aktiviteter, herunder uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammer, innovationsprojekter og virksomhedsinkubatorer.

Mens VIF'er finansieres op til 100 % af EIT til »merværdiskabende aktiviteter«, er det ikke tilfældet for »supplerende aktiviteter«. Det er derfor VIF'ers opgave at finde alternative finansieringskilder til disse aktiviteter. Det kan være ESIF- og FUI-foranstaltninger under Horisont 2020.

Der blev lanceret tre VIF'er i 2010:

- Klima-VIF: afbødning af og tilpasning til klimaforandringer
- EIT ICT Labs: informations- og kommunikationsteknologier
- VIF-InnoEnergy: bæredygtig energi.

Desuden fokuserer to nye VIF'er på områderne:

- innovation for sund levevis og aktiv aldring
- råstoffer: bæredygtig efterforskning, udvinding, forædling, genanvendelse og substitution.

I 2016 lanceres yderligere to VIF'er:

- Food4future
- produktion med høj værditilvækst.

Og i 2018 bliver der oprettet et VIF på området:

- mobilitet i byer.

► [Nyttige links](#)

Deltagerportalen er en internetportal for dem, der er involveret i EU's forsknings- og innovationsprogrammer. Den leverer tjenesteydelser til potentielle støttemodtagere som hjælp til deres deltagelse i programmerne og for at forenkle deres samspil med Kommissionen. Potentielle støttemodtagere opfordres til at [registrere sig](#) på portalen for at kunne udnytte dens [tjenester](#) fuldt ud.

[Ideal-IST](#) er en partnersøgningsfacilitet.

En vejledning for politiske beslutningstagere og gennemførelsesorganer med navnet »[Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes](#)« undersøger grundigt synergikonceptet i programmer for at udforme strategierne for intelligent specialisering. Den beskriver finansieringsmuligheder og forskellige finansierings-scenarier.

4.2. Tematisk mål 2: Øget adgang til og anvendelse og kvalitet af ikt

Adgang til højhastighedsbredbånd og til infrastruktur til digitale tjenester er byggestenen for et moderne indre marked, hvor kommunikation, tjenesteydelser og virksomheder kan vokse.

[Flagskibet »En digital dagsorden for Europa«](#) er en del af søjlen »intelligent vækst« i Europa 2020-strategien. Formålet er at genstarte Europas økonomi og hjælpe de europæiske borgere og virksomheder med at få mest muligt ud af de digitale teknologier. Målene omfatter:

- skabelse af et digitalt indre marked, herunder udvikling af onlineindhold, løsninger for e-handel og brug af e-signaturer
- interoperabilitet for ikt-tjenester
- hurtig og ultrahurtig adgang til internettet: næstgenerationsnetadgang for at nå EU's mål om adgang til højhastighedsinternet
- ikt-forskning og -innovation
- ikt-støttede fordele såsom e-forvaltning, e-sundhed og e-indkøb.

TEMATISK MÅL 2 OG ESIF

EFRU hjælper med at:

- udvikle ikt-produkter og -tjenester
- udvide bredbåndsdækningen og udbredelsen af højhastighedsnet
- støtte indførelsen af nye teknologier og netværk for den digitale økonomi

- styrke ikt-applikationer til e-handel, e-forvaltning, e-læring, e-inddragelse, e-kultur og e-sundhed.

ESF støtter

- udvikling af ikt-færdigheder og -kompetencer på arbejdspladsen og ikt i offentlige forvaltninger
- forbedring af adgangen til og anvendelsen og kvaliteten af informations- og kommunikationsteknologier via digital kunnen, e-læring, e-inddragelse, e-færdigheder og iværksætterevner.

ELFUL hjælper med at forbedre bredbånd i landdistrikterne og udvikler ikt i landdistrikterne. Den finansierer navnlig:

- investering i infrastruktur
- it-tjenester og it-virksomheder i landdistrikterne
- teknologiske innovationer inden for landbrug og skovbrug
- it-systemer i landbrugsfødevarerindustrien
- klynger og netværk
- erhvervsuddannelse i ikt og levering af specifikke ikt-rådgivningstjenester for SMV'er i landdistrikterne og landmænd
- ikt-applikationer til e-forvaltning, e-inddragelse, e-læring, e-kultur, e-handel osv.

TEMATISK MÅL 2 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Prioriterede EU-netværk finansieres via **Connecting Europe-faciliteten (CEF)**, mens **EFRU** og **ELFUL** støtter **supplerende lokal og regional infrastruktur**. Ifølge princippet om ikkekumulativ tilskud er det ikke muligt at kombinere tilskud til det samme projekt.

CEF og Den Europæiske Investeringsbank (EIB) yder **startkapital og teknisk bistand** til et begrænset antal bredbåndsinitiativer. Projekter, der ønsker at få direkte støtte fra CEF, skal fremvise avancerede tekniske løsninger og enten udgøre innovative forretningsmodeller eller løsninger, der er lette at gentage. **Finansielle instrumenter under CEF kan kombineres med tilskud fra andre EU-kilder.**

Udvælgelsen af det mest hensigtsmæssige finansieringsinstrument tager hensyn til aktivitetens indtægtsskabende potentiale og dens risikoniveau.

Informations- og kommunikationsteknologi findes også på mange områder inden for **Horisont 2020**. På denne baggrund blev der udarbejdet en vejledning for at hjælpe potentielle projekter med at finde ikt-relaterede emner i Horisont 2020, og den kan findes på webstedet for [En digital dagsorden for Europa](#).

SKOTSK UNIVERSITET KOMBINERER FORSKNINGSSTØTTE FRA EFRU, ESF OG EU

I tidligere programmeringsperioder har EFRU hjulpet University of the Highlands and Islands (UHI) med at øge sin forskningskapacitet og it-infrastruktur, mens ESF-støtten var central for udviklingen af deres kursusmaterialer og læseplan for at støtte ikke-traditionelle studerende.

Innovations- og vidensacceleratoren for havenergiforskning (MERIKA) er et ambitiøst UHI-initiativ, der har omdannet universitetets fakultet for videnskab, sundhed og teknik til et knudepunkt for referenceforskning og innovation for havenergi. MERIKA-projektet finansieres af det syvende forskningsrammeprogram, som er forløber for Horisont 2020, og det kører fra 2014 til 2017.

Mål 3 i **EU's sundhedsprogram**, der fokuserer på innovative, effektive og bæredygtige sundhedssystemer, omfatter støtte til e-sundhedssystemer og kapaciteter.

► Nyttige links

Der er direkte adgang til tilgængelig EU-støtte til **digital dagsorden**-relaterede emner og projekter via webstedet for [En digital dagsorden for Europa](#).

Connected Communities er Kommissionens initiativ, der skal støtte regioner og byer i udviklingen af deres bredbåndsnetværk. Det hjælper en række innovative pilotprojekter med at implementere højhastighedsbredbånd, og de kan gentages overalt i EU. Potentielle støttemodtagere kan [indsende idéer](#). Send også en e-mail til EC-CONNECTED-COMMUNITIES@ec.europa.eu for at få flere oplysninger.

Den europæiske bredbåndsportal er en informationsplatform for aktører, der giver oplysninger om bredbåndsprojekter, strategier og handlingsplaner for hver medlemsstat. Potentielle støttemodtagere kan registrere sig på [bredbåndsportalen](#).

4.3. Tematisk mål 3: Styrkelse af små og mellemstore virksomheders (SMV'ers) konkurrenceevne, af landbrugssektoren (for ELFUL) og af fiskeri- og akvakultursektoren (for EHFF)

Samhørighedspolitikken er afgørende for udvikling af SMV'er. Som anført i Europa 2020-strategien er en garanti for SMV'ers fulde adgang til finansiering afgørende for at øge innovationen og den langsigtede stabilitet i EU.

Søjle II i den fælles landbrugspolitik er et andet støtteinstrument for SMV-udvikling, især for landbrug, skovbrug og landdistrikter.

TEMATISK MÅL 3 OG ESIF

EFRU fremmer iværksætteri ved at:

- finansiere virksomhedsinkubatorer
- udvikle nye forretningsmodeller for SMV'er
- støtte etablering og udvidelse af avancerede kapaciteter for produkt- og tjenesteudvikling
- hjælpe SMV'er til at ekspandere til regionale, nationale og internationale markeder
- deltage i innovationsprocessen.

ESF tilskynder til selvstændig virksomhed og skabelse af innovative SMV'er. Den vil også:

- hjælpe iværksættere og arbejdstagere med at tilpasse sig forandringer
- fremme sociale virksomheder og en social økonomi
- øge SMV'ers konkurrenceevne ved at fremme virksomheders og arbejdstageres tilpasningsevne

- støtte organer, der leverer erhvervsrettet uddannelse.

ELFUL finansierer alle landbrugssektorer, skovbrugsvirksomheder samt små virksomheder og mikrovirksomheder i landdistrikterne. Det gør den ved at:

- tilskynde til samarbejde mellem forskellige virksomheder og aktører, netværk og klynger
- stimulere innovation inden for landbrug via det europæiske innovationspartnerskab for landbrugets produktivitet og bæredygtighed
- tilskynde SMV'er til at tilpasse sig klimaforandringer ved at levere forskellige typer målrettet støtte inklusive grønne rådgivningstjenester.

EHFF øger SMV'ers konkurrenceevne i fiskeri- og akvakultursektoren. Der tilbydes finansiering for at styrke teknologisk udvikling og innovation på følgende områder:

- energieffektivitet og videnovertførsel
- rådgivningstjenester, der giver råd om virksomheds- og markedsføringsstrategier samt om miljømæssig bæredygtighed
- partnerskaber mellem fiskere og videnskabsmænd
- diversificering og forbedring af sikkerheds- og arbejdsforhold på fiskerfartøjer.

Når [finansielle instrumenter](#) yder støtte til virksomheder, herunder SMV'er, skal en sådan støtte tilskynde til etablering af nye virksomheder ved at:

- yde start- og ekspansionskapital
- tilbyde kapital til styrkelse af virksomheden eller til nye projekter
- hjælpe virksomheder med at komme ind på nye markeder.

En sådan støtte kan omfatte investering i både materielle og immaterielle aktiver samt driftskapital inden for EU's statsstøtteregler. Den kan også omfatte de omkostninger, der er forbundet med overdragelse af ejendomsrettigheder, hvis sådanne overdragelser finder sted mellem uafhængige investorer.

TEMATISK MÅL 3 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

SMV'er opfordres til at benytte sig af finansiering fra [COSME](#) og [Et Kreativt Europa](#).

SMV'er opfordres også til at deltage i hele **Horisont 2020-programmet**, og især i delen **Industrielt lederskab**:

Tiltag under **Lederskab inden for støtte- og industriteknologi (LEIT)** fokuserer på ikt, nanoteknologier, avancerede materialer, bioteknologi, produktion og rumteknologi.

Adgang til risikovillig kapital fremmer privat finansiering og risikovillig kapital. Under »Adgang til risikovillig kapital« vil Horisont 2020 hjælpe virksomheder og andre typer organisationer, der er beskæftiget med forskning og innovation, med at få lettere adgang til lån, garantier, modgarantier og hybrid-, mezzanin- og egenkapitalfinansiering.

Innovation i SMV'er er et fremadrettet supplement til ESIF, inklusive **SMV-instrumentet**, støtten til **EUREKA/Eurostars-initiativet**, der yder finansiering til tværnationale samarbejdsprojekter mellem forskningsintensive SMV'er og forskellige foranstaltninger, som har til formål at udvikle og levere bedre innovationsstøttetjenester til SMV'er.

Med omkring 3 mia. EUR i støtte for 2014-2020 hjælper **SMV-instrumentet** SMV'er med at udvikle banebrydende innovative idéer, der er klar til markedsføring på det globale marked. Aktiviteter, der kan støttes, og indkaldelser af forslag er skitseret i [arbejdsprogrammet](#) for 2014-2015.

Horisont 2020's finansielle instrumenter arbejder sammen med instrumenterne under COSME. Flere oplysninger om banker og fonde, der yder [EU-støttet risikovillig kapital](#).

[Den Europæiske Investeringsbank \(EIB\)](#) og [Den Europæiske Investeringsfond \(EIF\)](#) spiller en vigtig rolle for gennemførelsen af den enkelte finansielle instrumentfacilitet på vegne af og i partnerskab med Kommissionen.

[Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder \(EASME\)](#) blev etableret af Kommissionen til at forvalte flere EU-programmer, herunder størstedelen af COSME, Enterprise Europe-netværket (EEN) og dele af Horisont 2020 – især Innovation i SMV'er og Lederskab inden for støtte- og industriteknologi.

Et Kreativt Europa: I Kommissionens meddelelse om Europa 2020-strategien understreges det, at EU skal sikre mere attraktive rammebetingelser for innovation og kreativitet. De kulturelle og kreative sektorer er således kilde til innovative idéer, der kan forvandles til produkter og tjenester, og det kan derefter resultere i vækst og job og tage sigte på samfundsændringer. Som hjælp til at disse sektorer kan realisere deres fulde økonomiske potentiale, bør adgangen til finansiering forbedres, og kommunikationen bevares. **De kulturelle og kreative sektorer**s garantifacilitet, der indføres i 2016, opfylder disse behov og bør som følge af dens multiplikatorvirkning generere op til 750 mio. EUR¹³ til **små virksomheder**, der er aktive i disse to sektorer.

Der er ingen undtagelse fra princippet om ikkekumulativ tildeling i forordningerne for Et Kreativt Europa og COSME¹⁴. Men finansielle instrumenter kan kombineres med tilskud og rente- eller garantigebyrgodtgørelser.

► Yderligere oplysninger

En ny version af [værktøjet til registrering af støttemodtagere](#), der blev udgivet den 28. februar 2014, indeholder et spørgeskema til at afgøre, om en organisation er en SMV i henhold til EU-henstilling 2003/361/EF, og om den er berettiget til at ansøge om støtte under visse Horisont 2020-tiltag.

13 Garantien samlede beløb inklusive den del, der finansieres af finansielle institutioner.

14 Bemærk dog, at artikel 10, stk. 2, i COSME-forordningen tillader følgende: Enterprise Europe-netværket kan også bruges til at levere tjenester på vegne af andre af Unionens programmer såsom Horisont 2020. Dette kan omfatte målrettede tjenester, der tilskynder til SMV-deltagelse i andre af Unionens programmer. Nogle tjenester, der leveres direkte til SMV'er af partnere i Enterprise Europe-netværket, kan også dækkes af mål i operationelle programmer og kan derfor eventuelt udskilles og støttes med ESIF-tilskud og under ESIF-vilkår.

4.4. Tematisk mål 4: Støtte til overgangen til en lavemissionsøkonomi i alle sektorer

EFRU, Samhørighedsfonden og ELFUL forventes hver især at fremskynde gennemførelsen af EU-lovgivning inden for vedvarende energi og energieffektivitet. I henhold til forordningen om fælles bestemmelser, der gælder for ESIF, skal medlemsstaterne give oplysninger om, hvordan de vil bekæmpe klimaforandringer. Dette er i overensstemmelse med EU's mål om at afsætte mindst 20 % af sit budget til at bremse klimaforandringerne.

TEMATISK MÅL 4 OG ESIF

Både **EFRU** og **Samhørighedsfonden** fokuserer på:

- energieffektivitet og vedvarende energi
- højeffektiv kraftvarmeproduktion
- intelligente distributionsnet og integrerede handlingsplaner for lavemissionsenergi og bæredygtig energi for byområder.

Desuden støtter EFRU forskning og innovation inden for lavemissionsteknologier.

ELFUL støtter ombygning af bygninger beliggende inden for eller tæt på småsamfund – dette skal forbedre energieffektiviteten, reducere omkostningerne, skabe job og tiltrække investeringer. Der er også taget højde for investering i produktion på bedriften og brug af vedvarende energi i landdistrikterne.

EHFF forbedrer energieffektiviteten på fiskerfartøjer ved at investere i udstyr og ved at indføre energieffektivitetsrevisorer og andre ordninger. Det er også muligt at få støtte til at øge ressourceeffektiviteten inden for akvakultur.

Overgangen til en lavemissionsøkonomi kræver også nye kompetencer i byggesektoren. Her kan **ESF** tilbyde uddannelse og erhvervsuddannelse og sørge for mekanismer, der kan matche udbud og efterspørgsel for grønne kvalifikationer.

UNDERVISNING FOR EN BÆREDYGTIG FREMTID

Med over 800 000 pund i ESF-finansiering kørte projektet Greenways to Work fra august 2009 til juli 2012 i Det Forenede Kongerige. Projektet tilvejebragte uddannelse i genbrug, vedvarende energiteknologi og energieffektivitet.

Et af formålene med projektet var at reducere den såkaldte brændstoffattigdom for beboere i socialt boligbyggeri. Projektet tilbød uddannelse til sine egne medarbejdere og frontlinjemedarbejdere i socialektoren for at give dem kompetencer til at rådgive beboere i, hvordan deres boliger bliver mere brændstofeffektive.

Der blev også tilbudt uddannelse til de lokale anlægs- og VVS-virksomheder, der underviste i installationsteknikker for solcelle batterier, varmepumper til boligopvarmning og varmtvandssystemer med solvarme. Når disse arbejdstagere er uddannet, kan de hjælpe deres kunder med at opnå gratis statstilskud til installation af energibesparende udstyr.

Projektet løb parallelt med et EFRU-program, der havde til formål at forbedre isoleringen af huse i det vestlige Cumbria. Finansieringen har også inspireret udbyderne af uddannelse til selv at udvikle og afholde relevante kurser.

På lignende måde kan en kombination af **EFRU**- og **ELFUL**-støtte bruges til at udvikle vedvarende energikilder. Det kan f.eks. være installation af kedler, der bruger biomasse eller træbrændsel, og fremme af biomassebaseret landbrug.

FREMME AF ENERGIAFGRØDER

Energiafgrøder er et alternativ til fossile brændstoffer og kan bidrage til EU's mål for afbødning af klimaforandringer. Under ELFUL har en lokal aktionsgruppe i Sud du Pays de Saint-Brieuc i Frankrig tilskyndet landmændene til at se på energiafgrøder som en grøn mulighed for at diversificere virksomheden.

En af landmændene modtog støtte for at teste muligheden for at bruge elefantgræs som biobrændsel, og resultaterne har været inspirerende. »Elefantgræs er meget lettere at producere end andre afgrøder. Hvert år kan en enkelt hektar af denne energiafgrøde absorbere omkring 36 ton kuldioxid. Den kan bruges i flis eller pellets til varme, og den kan omdannes til ethanol«, forklarer han.

TEMATISK MÅL 4 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Delprogrammet Life for klimaindsats finansierer projekter inden for afbødning af og tilpasning til klimaforandringer og klimaforvaltning og -information.

Der er flere områder, hvor ESIF og Life kan arbejde sammen:

- **Integrerede projekter**, der kræver en kombination af Life-tilskud og andre finansieringskilder, hvis formål er at gennemføre regionale, flerregionale eller nationale planer eller strategier, som er påkrævet ifølge EU's klimapolitik eller -lovgivning.
- **Sekventielle projekter**, hvor Life kan støtte forskellige energieffektive pilotprojekter. Disse projekter kunne derefter opskaleres og gentages via ESIF-investering eller udbredes med hjælp fra tværnationale ESIF-netværk.
- ESIF kan støtte **innovative projekter** med Life-finansiering med henblik på at fremme evaluerings- og formidlingsaktiviteter.

Den samfundsmæssige udfordring i Horisont 2020 om »sikker, ren og effektiv energi« er rettet mod et konkurrencedygtigt energisystem via syv specifikke forskningsområder:

- nedbringelse af energiforbruget og kulstofaftrykket
- billig og kulstoffattig elforsyning
- alternative brændstoffer og mobile energikilder
- et enkelt, intelligent europæisk elektricitetsnet
- ny viden og nye teknologier
- effektiv beslutningstagning og offentlighedens deltagelse
- udbredelse af energi- og ikt-innovation på markedet.

Den samfundsmæssige udfordring i Horisont 2020 om »intelligent, grøn og integreret transport« støtter udviklingen af ressourceeffektiv transport, der respekterer miljøet, og globalt lederskab i den europæiske transportbranche. Den arbejder også for bedre mobilitet, mindre færdselstæthed og mere sikkerhed.

Fælles projekter mellem ESIF og Horisont 2020 kan finde sted på forskellige områder, herunder:

- udbredelse af energiinnovation på markedet for projekter om gennemførelse af energipolitik
- skabelse af grundlag for investeringer
- kapacitetsopbygning
- arbejde for offentlighedens accept
- initiativtagere til finansieringsprojekter såsom forskningscentre.

Horisont 2020-støtte til markedsføringsaktiviteter kan også kombineres med ESF-støtte til uddannelse og erhvervsuddannelse i grønne kvalifikationer.

ESF STØTTER GRØNNE JOB I RUMÆNIEN

Rumænske virksomheder er blevet ført sammen i et ESF-støttet projekt, der hjalp personer i energisektoren, som er blevet afskediget. Projektet »From Restructuring to Employment« hjalp omkring 100 arbejdsløse i det sydøstlige Rumænien. Ud fra deres kvalifikationer og erfaring havde de den rette baggrund for at arbejde i nye sektor for vedvarende energi. Der blev identificeret muligheder i sektoren, og de arbejdssøgende fik hjælp til at opnå yderligere kvalifikationer, som de skulle bruge til at få ansættelse i denne branche.

ESIF kunne også levere de nødvendige midler til at opretholde eller markedsføre et Horisont 2020-projekt, som det ses i eksemplet herunder.

ELFUL STØTTER INNOVATIONEN I GRØN TEKNOLOGI I LANDDISTRIKTERNE

Støtte til innovation i landdistrikterne er en hjørnesten for deres udvikling. Et eksempel på et LEADER-projekt fra en svinefarm i Frankrig viste, hvordan en sådan støtte kan bruges til at forbedre energieffektiviteten i bygninger med husdyr. Der blev skabt et innovativt gødningsstyringssystem, som reducerer ammoniak og derfor behovet for luftrensning. Der blev også monteret en solid isolering for yderligere at forbedre bygningens miljøaftryk. Resultaterne førte til energibesparelser på 99,6 % for opvarmning og 75 % for ventilation.

CEF Energi og ESIF supplerer hinanden, idet CEF støtter energiinfrastruktur, og EFRU, Samhørighedsfonden og ELFUL kan finansiere intelligente elforsyningsnet.

4.5. Tematisk mål 5: Fremme af tilpasning til klimaforandringer og risikoforebyggelse og -styring

TEMATISK MÅL 5 OG ESIF

EFRU og **Samhørighedsfonden** fokuserer på udviklingsstrategier og handlingsplaner for tilpasning til klimaforandringer og risikoforebyggelse på nationalt, regionalt og lokalt plan. De hjælper også med at udvikle værktøjer og investeringer for katastrofehåndteringssystemer.

ELFUL støtter:

- bæredygtig vandforvaltning
- forbedret jordbearbejdning
- opretholdelse af genetisk diversitet.

ESF kan supplere aktiviteter på dette område via målrettet uddannelse, erhvervsuddannelse og efteruddannelse af arbejdsstyrken med hensyn til risikoforebyggelse, risikostyring og tilpasning til klimaforandringerne.

Fondene kan kombineres omkring forskellige spørgsmål, herunder:

- afbødning af klimaforandringer
- beskyttelse af miljøet og ressourceeffektivitet
- innovation og teknologisk udvikling til tilpasning til klimaforandringer
- støtte til virksomheder til at indføre tilpasningsforanstaltninger og -teknologi
- foranstaltninger til at reducere vandforurening fra landbruget.

TEMATISK MÅL 5 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Delprogrammet Life for klimaindsats støtter projekter inden for afbødning af og tilpasning til klimaforandringer og klimaforvaltning og -information.

Tre »Samfundsmæssige udfordringer« under **Horisont 2020** er relevante for dette tematiske mål:

- fødevareresikkerhed, bæredygtigt landbrug og skovbrug, havforskning, maritim forskning og forskning i indre vandveje og bioøkonomi
- klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råvareforsyning
- sikre samfund – beskyttelse af Europas og borgernes frihed og sikkerhed.

Det **finansielle civilbeskyttelsesinstrument** har til formål at støtte og supplere medlemsstaternes indsats for at beskytte borgere, miljø og ejendom, herunder kulturarven, i tilfælde af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer, terrorhandlinger og teknologiske ulykker, strålingsulykker eller miljøulykker. Dets budget beløber sig til 368 mio. EUR. Arbejdsprogrammer og oplysninger om årlige indkaldelser af forslag udgives på Kommissionens websted for [Humanitær Bistand og Civilbeskyttelse](#).

Det finansielle civilbeskyttelsesinstrument dækker bl.a. undersøgelser af og projekter for katastrofeforebyggelse og beredskab, som er de interventionsområder, der med størst sandsynlighed kan supplere samhørighedspolitiske projekter, herunder:

- **forebyggelsesprojekter**, der sigter mod at opnå en højere grad af beskyttelse mod og robusthed over for katastrofer ved at forebygge eller reducere deres virkninger

- **beredskabsprojekter**, der øger professionelles og frivilliges opmærksomhed omkring katastrofeberedskab i forbindelse med civilbeskyttelse og havforurening.

Mulige projekter kan:

- undersøge, udforme, udvikle, teste og gennemføre innovative praksisser
- evaluere og forbedre eksisterende praksisser
- udvikle generelle retningslinjer
- fastlægge og udbrede bedste praksisser takket være tværnationalt samarbejde.

Arbejdet på disse projekter kan derefter integreres via ESIF.

NYE TEKNOLOGIER GIVER BESKYTTELSE MOD OVERSVØMMELSER EN MILJØVENLIG TILGANG

Nye teknologier forbedrer allerede de traditionelle digers miljøaftryk i Tyskland. Et ELFUL-projekt, der benytter en sådan teknologi i Rhindalen, viser, hvordan EU's fonde til udvikling af landdistrikterne kan bruges til at indføre miljøvenlige tilgange til oversvømningsrelaterede miljøtjenester.

Under dette projekt blev der medtaget specifik hjælp til arbejde i forbindelse med oversvømmelser i programmet til udvikling af landdistrikterne. ELFUL-støtte har muliggjort en hurtigere gennemførelse af byggeprogrammet for beskyttelse mod oversvømmelser, og det finder anvendelse på genopbygningen af eksisterende diger, opførelsen af nye diger samt opførelsen af forsinkel-sesfaciliteter såsom koge.

Støtten blev også brugt til at flytte diger, idet foranstaltningerne ikke kun er udformet til at beskytte mod oversvømmelse, men også er rettet mod forbedring af økosystemet. Foranstaltninger til opgradering af diger omfatter nu altid muligheden for digeflytninger for f.eks. at skabe flere naturlige vådområder.

Den Europæiske Unions Solidaritetsfond (EUSF) blev oprettet i 2002 som reaktion på store naturkatastrofer og for at vise europæisk solidaritet med de berørte regioner i Europa. Siden fonden blev oprettet, er den blevet brugt til at håndtere forskellige katastrofer, herunder oversvømmelser, skovbrande, jordskælv, storme og tørker. EUSF supplerer medlemsstaternes offentlige udgifter til nødvendige nødhjælpsoperationer på fire hovedområder:

- omgående udbedring af infrastrukturen
- midlertidig indkvartering og nødhjælp
- omgående sikring af forebyggende infrastrukturer og foranstaltninger til beskyttelse af kulturarven
- rensning af katastrofeområder, herunder naturzoner.

Fonden er begrænset til skader, der ikke kan forsikres, og kompenserer ikke for private tab. Langsigtede foranstaltninger – f.eks. varig genopbygning, økonomisk retablering og forebyggelse – er ikke berettiget til EUSF-støtte, men kan i givet fald opfylde betingelserne for støtte under ESIF.

► **Flere oplysninger om [EU's Solidaritetsfond](#).**

4.6. Tematisk mål 6: Bevarelse og beskyttelse af miljøet og fremme af ressourceeffektivitet

TEMATISK MÅL 6 OG ESIF

EFRU og **Samhørighedsfonden** investerer i effektiv vandforsyning, spildevandsrensning og genbrug af vand, affaldsforvaltning og grøn infrastruktur. De investerer også i foranstaltninger, der skal reducere transportrelateret luftforurening, forbedre offentlig transportinfrastruktur og fremme alternative former for transport.

EFRU støtter separat investering for at diversificere lokale økonomier ved at beskytte og udvide kulturarven og landskaberne. Fonden finansierer også bæredygtig og integreret byudvikling via bæredygtig bydræning, foranstaltninger til fjernelse af jordophobning samt genopretning af både forurenede arealer og kulturel infrastruktur.

ELFUL støtter genopretning, bevarelse og forbedring af biodiversitet, herunder Natura 2000-områder og -landbrugssystemer med høj naturværdi. Den beskytter også europæiske landskaber ved at fremme miljømæssigt forsvarlige landbrugsmetoder såsom:

- økologisk landbrug
- indførelse af zoner for vilde dyr og planter i landbrugs- og skovområder

- tildeling af godtgørelse til landmænd og skovbrugere for omkostninger, der er afholdt i Natura 2000-områder og anviste spredningskorridorer
- øget vandforbrugseffektivitet i landbruget
- indførelse af foranstaltninger til forbedring af vand- og jordbundskvaliteten.

EHFF støtter overgangen til miljømæssigt bæredygtigt fiskeri. Dette sikrer en balance mellem fiskerikapacitet og tilgængelige fiskeressourcer og medvirker til at undgå uønskede fangster. Fonden investerer i økoinnovationer, der reducerer virkningen af fiskeri og akvakultur på miljøet. Der er også adgang til midler til akvakulturprojekter, der udviser et højt miljøbeskyttelsesniveau og tilvejebringer miljøtjenester. EHFF fremmer bedre overholdelse af regler under den fælles fiskeripolitik, forbedret fiskerikontrol og en bedre forsyning og dækning af videnskabelige data til vurdering af fiskestandenes biologiske tilstand. Den støtter desuden havstrategirammedirektivet for at opnå »god miljøtilstand« for alle EU's marine farvande i 2020.

ESF kan bidrage til dette tematiske mål ved at forbedre uddannelse og erhvervsuddannelse for videnskabsfolk, studerende, undervisere og arbejdsløse, så deres miljømæssige færdigheder og kvalifikationer forbedres. ESF kan hjælpe med at skabe nye job i miljø- og turistsektorerne. **ELFUL** og **EHFF** har også ekstra finansieringskilder til udvikling af sektorspecifikke færdigheder inden for landbrug og fiskeri.

BESKYTTELSE AF DET GRØNNE BÆLTE OMKRING VITORIA

Det grønne bælte omkring Vitoria i Spanien består af en gruppe parker og arealer med høj økologisk værdi. Bæltet fungerer som en bufferzone, de såkaldte »grønne lunger«, mellem byområdet og det omgivende landmiljø. Projektet leverer en løsning, der medvirker til at gendanne og bevare nedbrudte områder af høj økologisk værdi, og den bidrager til at imødekomme borgernes efterspørgsel efter rekreative udendørsfaciliteter.

Initiativet øger biodiversitetsfærdighederne og skaber job ved at tilvejebringe undervisningskurser i at opretholde grønne områder, økologisk havebrug samt landskabspleje-programmer for de langtidsledige. Udover støtte fra Samhørighedsfonden har projektet opnået ESF-støtte til uddannelses- og forskningsprogrammer for at forvalte det grønne bælte effektivt.

► **Flere oplysninger** [om det grønne bælte omkring Vitoria.](#)

TEMATISK MÅL 6 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

ESIF og **miljødelprogrammet** [Life](#) supplerer hinanden, idet de har lignende prioriteter i forhold til miljø og ressourceeffektivitet. Miljødelprogrammet Life støtter projekter inden for miljø og ressourceeffektivitet, natur og biodiversitet og miljøforvaltning og -oplysninger.

EFRU, Samhørighedsfonden og Life kan under prioritet »Miljø og ressourceeffektivitet« støtte investering i affalds- og vandsektorerne for at fremme ressourceeffektivitet. De kan desuden medfinansiere projekter, der beskytter biodiversitet og naturarv.

Projekter kan kombinere disse to finansieringsstrømme ved at oprette sideløbende projekter på en specifik placering med Life-finansiering. Der følger nogle eksempler på Life-projekter, der har anvendt en kombination af komplementære fonde.

UD AF LAPLAND

Et projekt i det centrale Lapland bidrog til at fremme økoturisme og rekreative aktiviteter i de fem største beskyttede områder i regionen. Projektet kombinerede Life+- og EFRU-finansiering for at opbygge den nødvendige turismeinfrastruktur såsom vandrestier og fugleobservationstårne. Andre projekter kombinerede desuden finansiering ifølge den samme proces.

► **Se [BirdLife-projektet](#)** i Slovenien som et andet eksempel.

FORØGELSE AF ANTALLET AF SPANSKE LOSSER I ANDALUSIEN

Et indledende Life+-projekt, der blev forvaltet af Andalusiens regionale myndigheder, var med til at fastlægge den bedste måde til at lancere en genoprettelsesplan for den spanske los. Et opfølgende Life+-projekt gennemførte en serie koordinerede bevaringsforanstaltninger, herunder:

- forøgelse af antallet af naturlige byttedyr og forbedring af forbindelsen mellem habitategenskaber
- genindførelse og overvågning af lossere på omhyggeligt udvalgte steder
- løsning af problemer i »sort plet«-områder, hvor trusler og risici for arterne er særligt høje
- gennemførelse af kampagner for at skabe større bevidsthed, så de lokale beboere og besøgende får en bedre forståelse af bevarelse af lossen.

ELFUL ydede finansiering til igangværende arbejde med habitatforvaltning via betalinger til arealanvendere for at gøre deres område »losvenligt«.

Desuden medfinansierede EFRU bevaringsforanstaltninger med stor virkning, herunder etablering af vigtige fangenskabsopdrætscentre og besøgsfaciliteter.

Som følge af denne integrerede finansieringsmodel er spanske losser, der er opdrættet i EFRU's opdrætscentre, sikre og trygge i deres nye habitater, og deres antal er stigende. Dette kan tilskrives Life's indledende arbejde og de tilbagevendende input fra ELFUL.

► **Flere oplysninger om [Life-projektet for den spanske los.](#)**

BESKYTTELSE AF UNDERVANDSHABITATER I ANDALUSIEN

Undervandsbevoksningerne af *posidonia oceanica* i Andalusien er et unikt økosystem, der forbedrer luftkvaliteten, beskytter kysten mod erosion og er hjemsted for store fiskebestande. Habitatet tiltrækker med dets naturlige skønhed også mange turister. Men dette økosystem er truet af forurening, opankring af både, ukontrolleret trawlfiskeri og lokalt fiskeri samt en stigning i eksotiske invasive arter. Hovedmålet for dette Life-Natur-projekt var at forbedre bevaringen af bevoksningerne af *posidonia oceanica*.

EFF støttede dette Life+-projekt ved at yde supplerende økonomisk støtte til anlæggelsen af kunstige rev og afgrænsningsbøjer for at afmærke områdets grænser.

Som følge af det store oplysningsarbejde hjælper mange frivillige desuden hvert år med at kontrollere sundhedstilstanden i dette vigtige og truede økosystem i Middelhavsområdet.

► **Flere oplysninger om [bevoksningerne af *posidonia oceanica*.](#)**

Den samfundsmæssige udfordring i **Horisont 2020** om »**klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råvareforsyning**« sigter mod at opnå en økonomi og et samfund med ressourceeffektivitet og robusthed over for klimaforandringer. For at imødekomme behovene fra en voksende global befolkning er målet også at beskytte og forvalte naturressourcer og økosystemer på en bæredygtig måde og opnå en bæredygtig forsyning og anvendelse af råstoffer.

Foranstaltningerne under dette arbejdsprogram behandler mangler i det videngrundlag, der er nødvendigt for at forstå ændringer i miljøet, identificere de politikker, metoder og værktøjer, som mest effektivt kan tackle disse udfordringer, og støtte innovatorer og virksomheder, så de kan indføre grønne løsninger på markedet.

Der kan f.eks. oprettes fælles projekter sammen med ESIF til finansiering af affaldsinfrastruktur.

Der kan også skabes forbindelser til **Et Kreativt Europa** i de grænseoverskridende programmer under det europæiske territoriale samarbejde. EFRU¹⁵ og Samhørighedsfonden støtter projekter, der bevarer, beskytter og udvikler natur- og kulturarv. Foranstaltningerne kan også omfatte renovering af kulturelle bygninger, turismeinitiativer og uddannelsesprojekter.

Tilskud under Et Kreativt Europa kan potentielt støtte forskellige tværnationale projekter og samarbejdsprojekter. Nedenfor følger to eksempler på projekter, der er finansieret via EFRU under det grænseoverskridende sydbaltiske samarbejdsprogram, og de viser, hvordan denne støtte virkelig kan tilføre merværdi til regionerne.

FREMME AF KULTURARV TIL GAVN FOR REGIONER

Fire sydbaltiske regioner – Bornholm i Danmark, Rügen i Tyskland, Świnoujście i Polen og Sydøstskåne i Sverige – er grænseområder, som har en rig naturskønhed og kulturarv. Som følge af den demokratiske udvikling i Øst- og Centraleuropa, og fordi regionerne er så geografisk tætte, gav det god mening, at disse fire regioner skulle arbejde sammen for at nå fælles mål. Med støtte fra det sydbaltiske program promoverede projektet Four Corners Heritage hver region som en enkelt destination. Det gjorde det ved at fremhæve de mange arkæologiske skatte og historiske begivenheder, der gør

denne region til et så fascinerende sted at besøge og bo i. Via professionelle netværksaktiviteter og tæt samarbejde blev der udviklet og gennemført fælles kultur-, turist-, kommunikations- og infrastrukturprojekter til fordel for hele området. Projektet har endeligt placeret Four Corners som en uomgængelig destination, og synligheden på internationalt plan er klart forbedret.

SeaSide-projektet er et andet initiativ, der er finansieret under det sydbaltiske program. Det omfatter kystområder i Danmark, Tyskland, Litauen, Polen og Sverige og udnytter den fælles maritime kulturarv, som binder disse regioner sammen.

Projektet omfattede på tværs af kystbyer forskellige festivaler med maritimt tema, der fremviste regionens fælles maritime kulturarv. Det såkaldte »Baltic Sail«-initiativ knyttede sig til disse festivaler og tilbød sejlture mellem byerne Gdansk i Polen, Klaipėda i Litauen, Karlskrona i Sverige, Nysted i Danmark og Rostock og Sassnitz i Tyskland. Disse ture blev promoveret på internationale markeder og var med til i høj grad at øge antallet af turister i regionen. Desuden var en fælles udstilling om hver regions fælles maritime kulturarv en populær attraktion. Alt i alt har SeaSide-projektet placeret den sydbaltiske region som en vigtig turistdestination både inden for og uden for regionen.

15 Bemærk, at investering i renovering af historiske bygninger eller kulturarv kun er en EFRU-prioritet, hvis det er en del af en overordnet økonomisk udviklingsstrategi og giver området direkte socioøkonomiske fordele (f.eks.: positiv indvirkning på turisme eller på håndværk og traditionelle sektorer i industrien) eller for et specifikt ugunstigt stillet lokalsamfund.

4.7. Tematisk mål 7: Fremme af bæredygtig transport og afskaffelse af flaskehalsproblemer i vigtige netværksinfrastrukturer

De transeuropæiske transportnet (TEN-T) er planlagte vej-, jernbane-, luft- og vandtransportnet i Europa. Fra januar 2014 fik **EU en ny transportinfrastrukturpolitik, der forbinder hele kontinentet**. Denne politik vil lukke hullerne i medlemsstaternes transportnet, fjerne flaskehalse, der stadig forhindrer, at det indre marked fungerer problemfrit, og overvinde de tekniske barrierer såsom de nuværende ikkekompatible standarder for jernbanetrafik. Den fremmer og styrker også gnidningsfri transportkæder for passagerer og fragt og indfører teknologi.

TEMATISK MÅL 7 OG ESIF

EFRU og **Samhørighedsfonden** støtter forskellige investeringer i TEN-T-net, herunder:

- sammenkobling af sekundære og tertiære knudepunkter med TEN-T
- miljøvenlige transportsystemer
- interoperable jernbanesystemer
- intelligent energidistribution, lagring og transmissionssystemer.

ELFUL kan supplere EFRU's og Samhørighedsfondens investeringer i de større TEN-T-net ved at støtte lokal og/eller landlig transportinfrastruktur samt transporttjenester i landdistrikterne. Inden for landbrug kan innovative kulstoffattige og energieffektive transportteknologier også støttes.

TEMATISK MÅL 7 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Under Horisont 2020 har delen [intelligent, grøn og integreret transport](#) et budget på 6,3 mia. EUR til at hjælpe med at udvikle et ressourceeffektivt transportsystem, der respekterer miljøet.

Under [CEF Transport](#) gøres 26,25 mia. EUR tilgængelige til at medfinansiere TEN-T-projekter. CEF finansierer projekter af »fælles interesse« såsom EU-infrastrukturprojekter med stor merværdi.

CEF skal supplere **EFRU**, **Samhørighedsfonden** og **ELFUL**, og disse fondes investeringer i TEN-T skal sikre, at byområder og landdistrikter får del i de muligheder, der skabes af store net. Medlemsstaterne tilskyndes derfor til på forhånd at fastlægge, under hvilken støtteordning de individuelle TEN-T-infrastrukturprojekter skal gennemføres. Dette muliggør ordentlig planlægning og effektiv investering.

Geografiske synergier: CEF koncentrerer sig først og fremmest om på forhånd fastlagte EU-projekter med stor merværdi vedrørende TEN-T-basisnettets korridorer. Disse centrale infrastrukturinvesteringer kan arbejde i samspil med projekter, der er finansieret af EFRU, Samhørighedsfonden og ELFUL, og som er placeret i andre dele af TEN-T-basisnettet samt på det samlede net.

Projekter, der anmoder om CEF-tilskud til EU-projekter med stor merværdi af fælles interesse, kan også ansøge om ESIF-støtte. De omfatter:

- projekter i andre sektioner af TEN-T-basisnettet, der ikke på forhånd er fastlagt i bilag I til CEF-forordningen
- projekter på det samlede TEN-T-net
- multimodale transportknudepunkter, der forbinder sekundær infrastruktur med TEN-T-nettet.

FORBEDRING AF JERNBANEFORBINDELSER I DEN BALTISKE KORRIDOR

I netkorridoren mellem Nordsø- og Østersøområdet vil et på forhånd fastlagt projekt for opførelsen af en ny direkte nord-syd-gående jernbanelinje, der krydser Tallinn, Riga, Kaunas og Warszawa, kunne drage fordel af CEF-støtte. Forbindelsen mellem Rail Baltica-linjen og Vilnius, hovedstaden i Litauen, vil blive opgraderet. Da forbindelsen mellem Kaunas og Vilnius også er på TEN-T-basisnettet, men ikke er et grænseoverskridende projekt eller et flaskehalsprojekt, er det en passende kandidat til ESIF-finansiering.

Til **sideløbende projekter** i et fælles område kan infrastrukturudviklingen støttes af CEF, og de »bløde« aktiviteter kan støttes af ESIF. Parallelt med udviklingen og opførelsen af basisnetinfrastruktur, der er finansieret af CEF, kan ESIF støtte aktiviteter, der er bestemt til at fremme tværregionalt samarbejde blandt aktører eller reducere miljøvirkningen af denne infrastruktur såsom initiativerne for miljøvenlig skibsfart, som er udviklet i Østersøregionen.

OPGRADERING AF RAIL BALTICA-PROJEKTET

Feasibilityforundersøgelsen for opgraderingen af det 1 520 km lange grænseoverskridende Rail Baltica-projekt blev finansieret af Samhørighedsfonden. Under INTERREG-programmet hjalp EFRU med at etablere et regionalt aktørnetværk og skabe opmærksomhed i erhvervslivet og blandt borgerne. Den grænseoverskridende sektion – genopbygningen af Tartu-Valgajernbanen – blev støttet med et CEF-tilskud (TEN-T) på 10,8 mio. EUR.

At finde innovative løsninger på transportspørgsmål såsom bymobilitet og logistik er et fælles samfundsbehov. Dette er et område, hvor mange regioner og medlemsstater har identificeret deres konkurrencemæssige fordele og potentielle forsknings- og innovationsstyrker. Det er derfor vigtigt at inkludere sådanne innovative og FoU-baserede løsninger, der vil kunne løse transportproblemer.

Hvis **Horisont 2020** prioriteres i de årlige arbejdsprogrammer, vil finansiering derfra kunne hjælpe offentlige myndigheder med at samle deres efterspørgsel efter innovative varer og tjenester. Det kan også hjælpe med prækommercielt indkøb og offentligt indkøb af innovative løsninger og de ofte komplekse indkøbsprocedurer.

Horisont 2020 kan finansiere grundlæggende og anvendt forskning og innovation, mens EFRU eller Samhørighedsfonden kan støtte gennemførelsen.

PROJEKTET TIGER SÆTTER SINE TÆNDER I FRAGTLOGISTIK

Tiger er finansieret under FP7, og det er et samarbejdsprojekt integreret i stor skala til udvikling af jernbanetransport i fragtlogistikkæder. Tiger står for »Transit via Innovative Gateway concepts solving European intermodal Rail needs« (transit via innovative gatewaybegreber, der løser behov for europæiske intermodale jernbaner) og tager hensyn til fire grundlæggende europæiske transportbegrænsninger:

- Håndtering af den betydelige stigning i efterspørgsel efter fragtmobilitet med dårlig infrastruktur.
- EU's indrejsehavne er overbelastede på grund af vanskeligheder med at flytte deres trafik ind i landet.
- Miljøsituationen og klimaforandringerne forudsætter en mere bæredygtig mobilitet. Der tilskyndes til en omlægning.
- Omkostningerne og bygningstimen kræver, at der går mindst ti år efter en udvidelse af infrastrukturen, før fordelene realiseres. Det er derfor altafgørende, at de tilgængelige europæiske infrastrukturer frembringer den bedst mulige produktivitet.

Problemerne påvises yderligere gennem de fire pilotprojekter under TIGER DEMO-initiativet, der finansieres af EFRU.

► **Flere oplysninger** om [TIGER DEMO](#)-projektet.

ET INTELLIGENT NET TIL JERNBANEENERGI

Ferro Smart Grid-projektet udviklede det første intelligente net til energistyring i jernbanesektoren. Det integrerede tog, der er forbundet til nettet, samt hjælpeinstallationer og elektriske køretøjer for at opnå en effektiv, sikker og bæredygtig elforsyning.

For at nå projektets mål blev der udviklet en demonstrationsprototype på forsøgsbasis med EFRU-støtte. Det syvende forskningsrammeprogram under Merlin-projektet støttede den næste fase for at vise integrerede styringssystemers levedygtighed med henblik på at opnå et mere bæredygtigt og optimeret energiforbrug i de europæiske el-jernbanesystemer.

► **Flere oplysninger** om [Ferro Smart Grid](#)-projektet.

4.8. Tematisk mål 8: Fremme af bæredygtig beskæftigelse og kvalitetsbeskæftigelse og støtte til arbejdskraftens mobilitet

Håndtering af arbejdsløsheden og de sociale konsekvenser af den seneste finansielle krise er en vigtig prioritet. Forbedring af arbejdsmarkedets modstandsdygtighed og investering i menneskelig kapital er afgørende for at hjælpe virksomhederne med at rekruttere og tilpasse sig og gøre det muligt for flere borgere at forblive aktive og arbejde. Samtidig bør medlemsstaterne gøre mere for at forbedre beskæftigelsesegnetheden for de langtidsledige og for både ældre og yngre generationer.

Som en del Europa 2020-strategien er der i EU aftalt et mål for beskæftigelsesfrekvensen på 75 % for kvinder og mænd i 2020. **Dagsordenen for nye kvalifikationer og job** er et af Kommissionens hovedinitiativer, som skal hjælpe EU med at nå sit beskæftigelsesmål for 2020. Den præsenterer et sæt konkrete foranstaltninger, der vil indføre reformer for at forbedre fleksibiliteten på arbejdsmarkedet, udstyre borgerne med de rette kvalifikationer til

nutidens og morgendagens job, forbedre kvaliteten af job og sikre bedre arbejdsforhold og øget jobskabelse.

TEMATISK MÅL 8 OG ESIF

Under dette tematiske mål skal medlemsstaterne fokusere på at nå deres nationale beskæftigelsesmål ved at bruge **ESF** til at støtte relevante politikker.

Foranstaltninger, der støttes af ESF, sigter mod bæredygtig integration i beskæftigelse via aktiv inklusion og beskæftigelsesmæssig og geografisk mobilitet. Vellykkede projekter kan også udnytte arbejdsgiver- og uddannelsesnetværk og udvikling af lokale beskæftigelsesinitiativer. Gennemførelse af ungdomsgarantier kræver tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter, arbejdsformidlinger og uddannelses- og erhvervsuddannelsesorganer. Det er vigtigt med samarbejde med arbejdsgivere, der sørger for læring for unge på arbejdspladsen.

Undervisningskurser, workshoper og coaching kan også finansieres af **ELFUL**. Støtte kan dække kortsigtede udvekslinger af landbrugs- og skovbrugsforvaltninger samt besøg på landbrug eller skovbrug. Det er til gavn for personer, som arbejder i landbrugs- fødevarer- og skovbrugssektorerne samt SMV'er, der opererer i landdistrikterne. Det hjælper desuden med at udvikle uddannet arbejdskraft og øger beskæftigelseskvaliteten. ELFUL tilskynder også til tilgang af unge i landbrugssektoren via forskellige ordninger for unge landmænd.

Forøgelse af beskæftigelsen og territorial samhørighed er en prioritet for **EHFF**, og det vil blive gennemført via lokaludvikling styret af lokalsamfundet. Det overordnede mål om økonomisk vækst følges via social inklusion, jobskabelse, tildeling af støtte til beskæftigelsesegnethed og arbejdskraftens mobilitet i kystområder og indlandssamfund.

EFRU hjælper virksomhedsinkubatorer og yder investeringsstøtte til selvstændige og mikrovirksomheder. Den fremmer også beskæftigelsesfremmende vækst ved at udvikle industriregioner i tilbagegang og forbedre adgangen til centrale naturressourcer og kulturelle ressourcer.

Støtte kan også omfatte lokale udviklingsinitiativer og hjælp til strukturer, der yder naboskabstjenester for at skabe job, hvis de ligger uden for ESF-forordning 1304/2013¹⁶.

Endelig støtter det europæiske territoriale samarbejde (ETC) fremme af bæredygtig beskæftigelse af høj kvalitet, arbejdskraftens mobilitet, grænseoverskridende mobilitet, fælles lokale beskæftigelsesinitiativer, informations- og rådgivningstjenester og fælles kurser.

DET SOCIALE DAGCENTER »ZIEDUGRAVAS«

EFRU- og ESF-finansiering har hjulpet med at bygge et socialt dagcenter med navnet »Ziedugrivas« i Skrīveru-regionen i Letland. Centret yder midlertidig social omsorg samt alternative plejetjenester til handicappede i regionen. Aktiviteterne fokuserer på udvikling af sociale færdigheder, læring og fritidstjenester.

EFRU-støtten blev brugt til at genopbygge bygningen, hvor centeret er placeret. Arbejdet gik ud på at give handicappede adgang til centeret ved at installere en elevator og adgangsrampe samt andet vigtigt udstyr for at sikre en problemfri daglig drift.

ESF-støtten forbedrede beskæftigelsesegnheden og integrationen af forskellige grupper, herunder:

- handicappede
- personer med pensioner
- store familier og enlige forældre
- børn med misbrugsproblemer og/eller som oplever vold
- personer, der mangler grundlæggende beskæftigelse og/eller sociale færdigheder.

Med projektet blev der oprettet et socialt rehabiliteringsprogram, der omfattede hjemmeplejetjenester. Der blev også tilbudt undervisning til socialarbejdere.

Ved udgangen af 2013 benyttede omkring 162 personer sig regelmæssigt af centerets tjenester. Desuden har 523 personer på et eller andet tidspunkt nydt godt af det forbedrede sociale rehabiliteringsprogram.

FINANSIERING AF TO PLEJECENTRE I IRLAND

Vuggestuen Obair Community Crèche i Newmarket-on-Fergus, County Clare, modtog støtte fra både EFRU og ESF under det sydlige og østlige regionale operationelle program 2000-2006.

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1304/2013.

Finansieringen blev brugt til at indføre et kapitalinvesteringsprogram og til at betale personalet. Vuggestuen indeholder tre rum beregnet til børn i alderen tre måneder til seks år. Obair Community Crèche er en almennyttig organisation, der yder prismæssig overkommelig, tilgængelig og sikker børnepasning i høj kvalitet til Newmarket-on-Fergus og det omkringliggende område.

Desuden modtog Knockanrawley Resource Centre i Tipperary Town også støtte fra EFRU og ESF under det sydlige og østlige regionale operationelle program. Denne finansiering blev også brugt til indføre et kapitalinvesteringsprogram og til at støtte personaleomkostninger.

TEMATISK MÅL 8 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Med henblik på at skabe merværdi og opnå en virkning bør der udvikles synergier mellem **EU-programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI)** og ESF og andre EU-programmer, især på områder, der dækkes af de tre EaSI-akser:

- modernisering af beskæftigelses- og socialpolitik via [aksen PROGRESS](#)
- jobmobilitet via [aksen EURES](#)
- adgang til mikrofinansiering og socialt iværksætteri via [aksen Mikrofinansiering og Socialt Iværksætteri](#).

EaSI støtter via sin PROGRESS-akse innovationer inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken, der giver innovative svar på sociale behov på nationalt plan. Denne akse bidrager også til at måle gennemførligheden af arbejdsmarkedsmæssige og sociale innovationer, før de gentages i en større skala. Der findes flere oplysninger på [webstedet for EaSi](#).

Erasmus+ kan hjælpe med at give studerende på alle niveauer relevante færdigheder og kompetencer og lette overgangen fra uddannelse til arbejde. Programmet giver studerende, praktikanter, personale og frivillige mulighed for at tilbringe en periode i udlandet for at forbedre deres færdigheder og beskæftigelsesegnethed.

Erasmus+ sigter mod at:

- forbedre færdigheder og kompetencer via både underviseres og studerendes tværnationale mobilitet
- øge samarbejdet inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og unge ved at fremme partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner, offentlige organer, virksomheder og ungdomsorganisationer
- støtte politiske reformer via videnudvikling, åbenheds- og anerkendelsesværktøjer, politiske eksperimenter og støtte til aktørorganisationer.

► **Flere oplysninger om [Erasmus+](#).**

Mål 3 i **EU's sundhedsprogram** fokuserer på innovative, effektive og bæredygtige sundhedssystemer.

ESIF kan opskalere aktiviteter, der er udviklet inden for **EaSI, Erasmus+** og **EU's sundhedsprogram**, ved at kombinere finansiering sekventielt. Det er dog ikke muligt at anvende en kombination af fonde inden for det samme projekt.

Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden (AMIF) hjælper med at opnå en bedre styring af migration ved at tilbyde støtte til migrationsmyndighederne i medlemsstaterne i forhold til deres sociale og økonomiske behov. Den fremmer også effektiv integration af tredjelandsstatsborgere. ESIF kan også støtte integrationen af tredjelandsstatsborgere på arbejdsmarkedet.

► **Flere oplysninger om [Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden](#).**

4.9. Tematisk mål 9: Fremme af social inklusion og bekæmpelse af fattigdom og forskelsbehandling

© Shutterstock

Den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse er et af syv flag-skibsinitiativer i [Europa 2020-strategien](#) for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Den er udformet til at hjælpe medlemsstater med at bringe 20 millioner mennesker ud af [fattigdom og social udstødelse](#) inden 2020.

Sociale beskyttelsessystemer skal modvirke effekterne af den økonomiske krise, fremme social inklusion og forhindre fattigdom ved at:

- anvende inklusionsstrategier
- yde effektiv og tilstrækkelig indkomststøtte
- indføre måder til at tackle fattigdom, herunder børnefattigdom
- sikre en bred adgang til prismæssigt overkommelige tjenesteydelser af høj kvalitet, f.eks. sociale ydelser og sundhedsydelser, børnepasning, bolig og energiforsyning

- styrke forbindelsen mellem social bistand og aktiveringsforanstaltninger ved at tilbyde mere individualiserede tjenester
- forbedre udnyttelsen af de tilbudte tjenester.

TEMATISK MÅL 9 OG ESIF

20 % af **ESF**-budgettet på nationalt plan er øremærket til dette tematiske mål.

Fonden støtter aktive inklusionspolitikker for at sikre bedre koordinering mellem uddannelse, overførselsindkomssystemer og arbejdsmarkedspolitikker. Dette vil garantere social samhørighed for de dårligst stillede befolkningsgrupper og hjælpe de arbejdsløse med at komme i arbejde igen.

Indkomststøttedelen i strategien for aktiv inklusion bør finansieres af ESF. Den bør blot være en midlertidig foranstaltning, der baner vejen for jobskabelse. Offentlige beskæftigelsesordninger støttes kun som en overgangsforanstaltning for at give borgerne de nødvendige færdigheder, kompetencer og kvalifikationer til at blive genintegreret på arbejdsmarkedet.

Medlemsstaterne kan benytte de såkaldte fattigdomskort, når de udformer og gennemfører integrerede strategier for at støtte de mest ugunstigt stillede områder og grupper såsom romaer. Integrering af marginaliserede samfund kan også omfatte lokaludvikling styret af lokalsamfundet. For at øge effektiviteten af ESF-foranstaltninger, der har til formål at øge adgangen til prismæssigt overkommelige, bæredygtige sociale ydelser og sundhedsydelser af høj kvalitet, bør ESIF bruges til at investere i infrastruktur inden for sociale forhold og sundhed i mindre udviklede regioner og i landdistrikterne.

ELFUL bidrager til dette tematiske mål ved at fokusere på social inklusion via målrettede foranstaltninger. De kan omfatte investeringer i grundlæggende tjenesteydelser og infrastruktur såsom børnepasning, e-inddragelse, koncepter for lokal udvikling, partnerskaber og investeringer, der involverer forskellige sociale tjenesteydelser.

Der er mulighed for yderligere støtte via opstartshjælpen til små landbrug, så de holdes fri af fattigdomsfælden. ELFUL støtter også de direkte betalingsordninger i den fælles landbrugspolitik, som også spiller en vigtig rolle i bekæmpelsen af fattigdom i landbruget.

EFRU kan støtte investeringer i sundhedspleje og social infrastruktur. Disse investeringer tilskynder til national, regional og lokal udvikling, reducerer uligheder i adgangen til tilstrækkelige sundhedsydelser, fremmer social inklusion via forbedret adgang til sociale, kulturelle og rekreative tjenester og er med til at gennemføre overgangen fra institutionelle til lokalsamfundsbaseerede tjenester.

Denne finansiering hjælper også genopbygningen af dårligt stillede områder. Det er også vigtigt for gennemførelsen af strategier for lokaludvikling styret af lokalsamfundet.

Ved grænseoverskridende samarbejde tilbydes ETC-støtte til fremme af social inklusion, bekæmpelse af fattigdom og håndtering af forskellige former for diskrimination. Desuden bidrager det grænseoverskridende PEACE-program til at fremme social og økonomisk stabilitet via foranstaltninger, der skal øge samhørigheden mellem lokalsamfund.

TRE PROJEKTER MED FOKUS PÅ SOCIAL UDSØDELSE I TJEKKIET

I Most i Tjekkiet er der etableret tre projekter, som har til formål at bekæmpe social udstødelse. De er alle tre placeret i Chanov-kvarteret i byen, og de er tæt forbundne. Chanov er kendt for sin høje arbejdsløshedsprocent, lave boligstandard og småforbrydelser. Ud af en befolkning på 1 500 er 90 % af beboerne romaer. Projekterne er:

- Et program til integration af de socialt udstødte – ESF-bidrag: 900 000 EUR
- Et ungdomscenter – EFRU-bidrag: 400 000 EUR
- Et multifunktionelt center – EFRU-bidrag: 700 000 EUR

Alle tre projekter yder rådgivningstjenester til lokale på forskellige områder, herunder uddannelse, beskæftigelse, familieliv og fritidsaktiviteter.

Kort sagt fik de lokale med de tre projekter et sted, hvor de kan få it-kompetencer, dyrke sport og studere. Alle projekter havde forbindelse til beskæftigelseskontoret, undervisningscentre, lokale skoler og erhvervsuddannelsesorganisationer.

PROGRAM FOR DE MINDST UDVIKLEDE MIKROREGIONER (LDMR)

LDMR-programmet er et forsøgsprogram og i dette tilfælde involveret via brugen af forskellige finansielle EU-instrumenter for at fremme den økonomiske og sociale udvikling i udvalgte regioner i Ungarn. En territorial strategi blev kombineret med ressourcebaseret planlægning med inddragelse af lokale samfund og myndigheder, som indbyrdes besluttede, hvilke projekter der skulle gennemføres i regionen. Deres arbejde blev understøttet af eksterne eksperter, men den endelige beslutningskompetence lå stadig hos mikroregionerne.

EFRU og ESF samfinansierede LDMR-programmet.

STYRING I LOKALSAMFUNDET I BERLIN

Oprettelsen af lokalråd i dårligt stillede områder i Berlin har medført, at lokale beboere beslutter, hvilke projekter der skal finansieres for at forbedre levevilkårene. For at modvirke den sociale ghettodannelse og andre sociale problemer i visse områder af Berlin efter genforeningen lancerede byens myndigheder i 1999 interventionsstrategien Styling i lokalsamfundet i Berlin. I over ti år har det været et værdifuldt værktøj til at styrke den socialt integrerede by Berlin.

Disse områder har lidt under en påviselig forsømmelse af de offentlige områder samt arbejdsløshed, afhængighed af statsstøtte og en mangel på social og etnisk integration.

Målet for det EU-støttede program Styling i lokalsamfundet, Berlin (NMB) har været at ændre denne situation og skabe solidariske boligkvarterer med lige udviklingsmuligheder for kvarteret og dets beboere.

Nøglepartnere i projektet var de lokale beboere, der samarbejdede med bystyrets afdeling for byudvikling og miljø, de lokale bydele og de forskellige grupper under Styling i lokalsamfundet. En vigtig ingrediens var også lokale organer såsom boligselskaber, skoler, virksomheder og lokalcentre.

TEMATISK MÅL 9 OG ANDRE EU-PROGRAMMER

Aksen PROGRESS og aksen Mikrofinansiering og Socialt Iværksætteri i **EaSI** er særlig vigtige for tematisk mål 9.

Forskellige mål under **EU's sundhedsprogram** opfattes også som afgørende og omfatter:

- Mål 1: Fremme sundhed, forebygge sygdomme og fremme understøttende miljøer for en sund livsstil, der tager hensyn til princippet om sundhed i alle politikker.
- Mål 3: Bidrage til innovative, effektive og bæredygtige sundhedssystemer.
- Mål 4: Lette adgangen til bedre og mere sikre sundhedsydelser for EU-borgerne.

For disse programmer er det ikke muligt at benytte en kombination af fonde for det samme projekt eller den samme foranstaltning, men der kan etableres sideløbende eller sekventielle projekter.

4.10. Tematisk mål 10: Investering i uddannelse og erhvervsuddannelse for at opnå kompetencer og livslang læring

TEMATISK MÅL 10 OG ESIF

Investeringer under **ESF** skal:

- støtte lige adgang til kvalitetsuddannelse på alle niveauer
- omstrukturere og modernisere processer
- forbedre forbindelsen mellem kompetencebuddet og arbejdsmarkedets efterspørgsel
- forberede uddannelsessystemerne til overgangen til en lavemissionsøkonomi
- vellykkede investeringer forudsætter partnerskaber mellem sektorerne for videregående uddannelse og erhvervsrettet uddannelse, forskning og erhverv og arbejdsmarkedet.

ELFUL bidrager til dette tematiske mål ved:

- at støtte erhvervsuddannelse og foranstaltninger til opnåelse af kompetencer såsom undervisningskurser, workshops og coaching
- at finansiere demonstrationsaktiviteter og oplysningsforanstaltninger til fordel for dem, der arbejder i landbrugsfødevarer- og skovbrugssektorerne, jordforvaltere og SMV'er, der arbejder i landdistrikterne
- kortsigtede udvekslinger af landbrugs- og skovbrugsforvaltninger samt besøg på landbrug eller skovbrug
- at yde støtte til rådgivningstjenester for SMV'er og uddannelsesinstitutioner i landdistrikterne.

EFRU kan bidrage til med at udvikle infrastrukturer for uddannelse og erhvervsuddannelse. Desuden kan uddannelse og erhvervsuddannelse for at opnå

kvalifikationer og livslang læring modtage investering via programmer for europæisk territorielt samarbejde.

TEMATISK MÅL 10 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Marie Skłodowska-Curie-aktioner (MSCA) under Horisont 2020 kan støtte beskæftigelse inden for forskning og arbejdskraftens mobilitet for forskere. Den bør koordineres med ESF-investeringer på dette område.

ESF kan også bruges til at supplere finansiering under **Erasmus+** for udrejsende studerende/praktikanter/lærlinge (KA1) på nationalt eller regionalt plan. Tilskud under Erasmus+ er beregnet til at dække en række udgifter såsom rejse, leveomkostninger, bøger og udstyr. Det er ikke muligt at bruge ESF til at supplere tilskud til individuelle støttemodtagere, der allerede modtager tilskud under Erasmus+. Men ESF kan bruges til at finansiere tilskud til deltagere uden EU-mobilitet i Erasmus+, og som ikke modtager Erasmus+-tilskud, men går til Erasmus+-deltagende institutioner, der modtager forvaltningsstøtte.

ESF kan også bruges til at finansiere forberedende, supplerende eller direkte relaterede aktiviteter i partnerinstitutioner, der deltager i Erasmus+ under **strategiske partnerskaber/videnalliancer/alliancer for sektorbaserede kvalifikationer** (KA2). ESF kan bruges til at opskalere aktiviteter, der først er udviklet inden for Erasmus+-politikstøtte (KA3).

I ethvert af disse scenarier skal finansieringen enten finde sted sekventielt, sideløbende eller som et alternativ. En kombination af fonde inden for det samme projekt er ikke mulig.

Mål 3 i **EU's sundhedsprogram** om innovative, effektive og bæredygtige sundhedssystemer omfatter tiltag vedrørende uddannelse og praktik for arbejdsstyrken.

4.11. Tematisk mål 11: Udvidelse af offentlige myndigheders og aktørers institutionelle kapacitet og effektiv offentlig forvaltning.

Kvaliteten af den offentlige forvaltning har direkte indvirkning på det økonomiske klima og har således afgørende betydning for fremme af produktivitet, konkurrenceevne og vækst. Modernisering af de offentlige institutioner var således opført som en af nøgleprioriteterne i forbindelse med en vellykket gennemførelse af Europa 2020-strategien.

Institutionel kapacitetsopbygning i forvaltningen og retsvæsenet støttes af ESF og EFRU for at skabe institutioner, der er:

- stabile og forudsigelige
- tilstrækkeligt fleksible til at reagere på mange samfundsmæssige udfordringer
- åben for dialog med offentligheden
- i stand til at indføre nye politiske løsninger og levere bedre tjenester.

Investeringen i den menneskelige kapital i den offentlige sektor er orienteret mod mere effektive organisatoriske processer, moderne forvaltning og motiverede og kvalificerede embedsmænd og dommere.

TEMATISK MÅL 11 OG ESIF

ESF-støtte skal fokusere på horisontale reformer til fremme af god forvaltning. Centrale foranstaltninger kan omfatte:

- udvikling af færdigheder på alle niveauer i det professionelle hierarki
- modernisering og optimering af de interne processer i de offentlige institutioner og tjenester
- forbedring af udformningen og gennemførelsen af politikker
- forbedring af samspillet mellem institutioner og i forhold til aktører
- forbedring af leveringen og kvaliteten af tjenester
- udvikling af hensigtsmæssige organisationsstrukturer
- indføring af strategier og politikker for menneskelige ressourcer
- udvikling af informationsmæssige og tekniske ressourcer.

Denne type støtte vil kun være mulig i medlemsstater med mindst én mindre udviklet region eller i medlemsstater, der er berettiget til støtte fra Samhørighedsfonden.

Desuden vil ESF støtte kapacitetsopbygning på tværs af alle typer regioner ved at:

- udvide aktørernes kapacitet, f.eks. arbejdsmarkedets parter og ikkestatslige organisationer
- udvikle sektorielle og regionale pagter på områderne beskæftigelse, social inklusion, sundhed og uddannelse på alle regionale planer.

Støtte fra **EFRU** og **Samhørighedsfonden** er tilgængelig for offentlige institutioner, arbejdsmarkedets parter og andre ikkestatslige organisationer til at:

- styrke den institutionelle kapacitet og effektiviteten i de offentlige forvaltninger og tjenester relateret til gennemførelsen af EFRU og Samhørighedsfonden
- støtte og supplere ESF-foranstaltninger, også hvor det er nødvendigt at levere udstyr og infrastruktur for at støtte moderniseringen af offentlige tjenester på områder såsom beskæftigelse, uddannelse, sundhed, socialpolitikker og toldmyndigheder
- at støtte administrativ kapacitet relateret til det europæiske territoriale samarbejde (kun EFRU).

TEMATISK MÅL 11 OG ANDRE EU-INSTRUMENTER

Programmet for retlige anliggender

¹⁷ fremmer retligt samarbejde i civile sager og kriminalsager, medvirker til at uddanne dommere, anklagere og andre ansatte inden for retsvæsenet og støtter EU-foranstaltninger til håndtering af narkotika. Programmet er med til at sikre en ordentlig adgang til domstolsprøvelse for borgere og virksomheder i Europa.

Programmet gennemføres via analytiske aktiviteter, udarbejdelse af vejledninger og rapporter, konferencer, uddannelsesaktiviteter, forskellige former for gensidig læring og samarbejde samt udvikling og vedligeholdelse af systemer og værktøjer, herunder yderligere udvikling af den europæiske portal for e-retspleje. Budgettet er 378 mio. EUR.

Programmet forvaltes af Kommissionen via indkaldelser af forslag. Alle organer og juridiske enheder kan deltage. Orga-

ner med gevinst for øje kan ansøge sammen med almennyttige eller offentlige organisationer.

► **Flere oplysninger om [Programmet for retlige anliggender](#).**

Programmet for rettigheder, ligestilling og unionsborgerskab fremmer og beskytter specifikke rettigheder og personlige friheder, der er fastsat i EU-lovgivningen. Det fremmer kønsligestilling og bekæmper alle former for diskrimination og racisme. Desuden sigter det mod effektiv og ensartet anvendelse af EU's lovgivningsinstrumenter og -politikker i medlemsstaterne og fremme af grænseoverskridende samarbejde og fælles viden.

Støtteaktiviteterne omfatter analytiske aktiviteter, konferencer, uddannelsesaktiviteter, forskellige former for gensidig læring og samarbejde samt støtte til ngo'er ved gennemførelsen af foranstaltninger med europæisk merværdi og støtte til medlemsstaterne til gennemførelse af europæiske instrumenter og politikker. Budgettet for dette program er 439 mio. EUR.

Programmet forvaltes af Kommissionen via indkaldelser af forslag. Alle organer og juridiske enheder kan deltage i programmet. Organer med gevinst for øje kan ansøge sammen med almennyttige eller offentlige organisationer.

► **Flere oplysninger om [programmet for rettigheder, ligestilling og unionsborgerskab](#).**

Programmet Europa for Borgerne ¹⁸

har til formål at fremme borgernes forståelse af EU, dets historie og diversitet. Det fokuserer også på europæisk medborgerskab og forbedring af forholdene for civil og demokratisk deltagelse ved at udvikle borgernes forståelse af EU's politiske beslutningsproces og fremme af muligheder. Det samlede budget for programmet er 185 mio. EUR.

¹⁷ [Forordning \(EU\) nr. 1382/2013](#)

¹⁸ [Forordning \(EU\) nr. 390/2014](#)

Programmet forvaltes af Kommissionen via Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur. Ansøgninger til de åbne indkaldelser af forslag kan indsendes af alle aktører, der fremmer europæisk medborgerskab og integration, især lokale og regionale myndigheder, samarbejdende udvalg, civilsamfundsorganisationer osv.

► **Flere oplysninger om [programmet Europa for Borgerne](#).**

Hercule III-programmet¹⁹ modvirker svig og alle andre ulovlige aktiviteter, der skader EU's finansielle interesser, og bekæmper cigaretsmugling og pengeforfalskning. Det bidrager til et øget tværnationalt samarbejde og koordination på EU-plan mellem medlemsstaternes myndigheder, Kommissionen og OLAF. Programmet yder teknisk bistand til medlemsstaternes myndigheder for at styrke deres operationelle og undersøgelsesmæssige kapacitet. Det finansierer også undervisning, konferencer og seminarer for personer beskæftiget med lovhåndhævelse for at forbedre deres kompetencer og give mulighed for at udveksle viden og bedste praksis.

► **Flere oplysninger om [Hercule III-programmet](#).**

Fonden for Intern Sikkerhed blev oprettet for at styrke politisamarbejde og for at bekæmpe organiseret kriminalitet. Nogle af de vigtigste prioriteter er udvikelse af de nationale kapaciteter til at bekæmpe korruption, beskytte økonomien mod infiltration af kriminelle og reducere incitamenten ved at pågribe og konfiskere udbytte fra forbrydelser. De primære målgrupper er personer beskæftiget med lovhåndhævelse og andre sikkerhedstjenester.

► **Flere oplysninger om [Fonden for Intern Sikkerhed](#).**

Periclesprogrammet²⁰ finansierer udvekslinger, bistand og undervisning for myndigheder, banker og andre, som arbejder med bekæmpelse af forfalskning af euroen – både i euroområdet og i EU-lande uden for euroområdet. Formålet er at opnå bedre beskyttelse af eurosedler og -mønter i Europa og globalt ved at sørge for, at foranstaltninger til bekæmpelse af forfalskning i hele EU har den samme effekt og samtidig respekterer særskilte nationale traditioner, og ved at forbedre samarbejdet mellem myndigheder. Det overordnede budget, som er til rådighed for programmet i den nuværende flerårige finansielle ramme, er 7,3 mio. EUR, og det gennemføres på baggrund af årlige arbejdsprogrammer.

► **Flere oplysninger om [Periclesprogrammet](#).**

19 Forordning (EU) nr. 250/2014 – EUT L 84 af 20.3.2014, s. 6.

20 Forordning (EU) nr. 331/2014 – EUT L 103 af 05.04.2014.

5. ANDRE NYTTIGE OPLYSNINGER

5.1. Onlinetjekliste for støttemodtagere

Der findes en onlinetjekliste, som kan hjælpe med at indkredse de EU-fonde, der kan være tilgængelige for forskellige

typer investeringer og kategorier af støttemodtagere.

5.2. EU-støttens synlighed

Modtagere af EU-støtte er forpligtede til at anerkende EU-støtte i deres egne meddelelser. Til det formål skal de medtage EU-logoet og den relevante tekst og fremhæve finansieringsens art.

[Retningslinjerne](#) for »Anvendelse af EU-symbolet i forbindelse med EU-programmer: Retningslinjer for støttemodtagere og andre tredjeparter« forklarer hele processen, og de findes på alle EU's sprog.

5.3. EU-støtte og chartret om grundlæggende rettigheder

Operationer, der modtager EU-støtte, skal overholde EU-lovgivningen og de relevante nationale love. De mange forskellige gældende EU-love dækker bl.a. chartret om grundlæggende rettigheder, der er juridisk bindende i kraft af vedtagelsen af Lissabontraktaten.

Det er gældende for medlemsstater, når de gennemfører EU-lovgivning. Det er derfor vigtigt, at støttemodtagere sikrer, at deres projekter gennemføres under fuld overholdelse af chartret om grundlæggende rettigheder.²¹

21 Der findes flere oplysninger om [chartret om grundlæggende rettigheder](#) og [chartrets fulde tekst](#) på Kommissionens websted. Et nyttigt onlineværktøj, der giver brugerne adgang til oplysninger om grundlæggende rettigheder i EU og medlemsstaterne, er Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettighedsers [Charterpedia](#).

6. GLOSSAR

AMIF	Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden
FLP	Den fælles landbrugspolitik
CEF	Connecting Europe-faciliteten
CF	Samhørighedsfonden
CLLD	Lokaludvikling styret af lokalsamfundet
COSME	Programmet for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er
GD	Generaldirektorat
EACEA	Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur
ELFUL	Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne
EaSI	Programmet for beskæftigelse og social innovation
EASME	Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder
EEN	Enterprise Europe-netværket
EFG	Egenkapitalfaciliteten for vækst
EIB	Den Europæiske Investeringsbank
EIF	Den Europæiske Investeringsfond
EIT	Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi
EHFF	Den Europæiske Hav- og Fiskerifond
EFR	Det Europæiske Forskningsråd
EFRU	Den Europæiske Fond for Regionaludvikling
ESF	Den Europæiske Socialfond
ESIF	De europæiske struktur- og investeringsfonde
ETC	Det europæiske territoriale samarbejde
EU	Den Europæiske Union
EUR	Euro
EURES	Den Europæiske Beskæftigelsestjeneste, Det Europæiske Arbejdsformidlingsnet
EUSF	Den Europæiske Unions Solidaritetsfond
FNS	Underretningssystemet for svig
FP7	Det syvende rammeprogram
BNI	Bruttonationalindkomst
H2020	Horisont 2020
MTV	Medicinsk teknologivurdering
Ikt	Informations- og kommunikationsteknologi
INEA	Forvaltningsorganet for Innovation og Netværk
IPA	Instrumentet til førtiltrædelsesbistand
ITI	Integrerede territoriale investeringer

KA	Nøgleaktion
VIF	Videns- og innovationsfællesskab
LAG	Lokal aktionsgruppe
LEIT	Lederskab inden for støtte- og industriteknologi
LGF	Lånegarantifaciliteten
Life	»L'Instrument Financier pour l'Environnement«/ Finansieringsinstrumentet for miljøet
MA	Forvaltningsmyndighed
MERIKA	Innovations- og vidensacceleratoren for havenergiforskning
MSCA	Marie Skłodowska-Curie-aktioner
NCFE	Finansieringsfacilitet for naturkapital
NKP'er	Nationale kontaktpunkter
Ngo	Ikkestatslig organisation
OLAF	Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig
OP	Operationelt program
PA	Partnerskabsaftale
PEACE	EU-program for fred og forsoning i Nordirland og Irlands grænseregion
FoU	Forskning og udvikling
R&I	Forskning og innovation
RDP	Regionalt udviklingsprogram
SMV'er	Små og mellemstore virksomheder
TEN-T	Transeuropæisk transportnet
TO	Tematisk mål
VET	Erhvervsrettet uddannelse

Europa-Kommissionen

Vejledning for modtagere af støtte fra de europæiske struktur- og investeringsfonde og tilknyttede instrumenter

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor

2014 – 58 sider – 21,0 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-46061-6

doi:10.2776/307902

SÅDAN FÅR DU FAT I EU-PUBLIKATIONER

Gratis publikationer:

- via EU-boghandelen (<http://bookshop.europa.eu>);
- hos EU's repræsentationer eller delegationer. Deres kontaktoplysninger kan findes på internettet (<http://ec.europa.eu>) eller ved at sende en fax til +352 2929-42758.

Prisfastsatte publikationer:

- via EU-boghandelen (<http://bookshop.europa.eu>).

Prisfastsatte abonnementer (f.eks. årlige serier af *EU-Tidende* og rapporter fra sager ved EU-Domstolen):

- via en af salgsgenterne hos Den Europæiske Unions Publikationskontor (http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm).

